

Protestantse
Kerk

Geloof·Hoop·Liefde

Nota protocollen daderbeleid

Inhoud van deze nota

1	Inleiding	3
2	Daderbeleid op hoofdlijnen	3
3	Supervisie	4
4	Opheffing schorsing voor onbepaalde tijd	6
5	Volledige ongeschiktheid	7
6	Verzoening	7
7	Informatie en register	8
8	Bewaarplicht en archieven	9
9	Werkinstructies	9
10	Toegankelijkheid wetenschappelijk onderzoek	9
11	Verklaring t.b.v. andere kerkgenootschappen in geval van overstap	9
12	Publicatie van uitspraken	9
13	Gang van zaken bij opheffing van een ontzetting	9
14	Dossiervorming	10
15	Onvoorziene gevallen en interpretatie	10
16	Kerkelijk werkers en overige ambtsdragers	10

DE PROTOCOLLEN

Supervisie	13
Verzoening	19
Informatie en register	21
Werkinstructies	23
Publicatie uitspraken	25

DE BIJLAGEN

1	Wijzigingen in de kerkorde - overzicht	26
2	Het 'belang van de kerk' als toetsingscriterium	29
3	De relatie tussen de diverse processen, beschreven in ord. 10-9-7d (stappenplan)	34
4	Protocol inzake de raadpleging van niet-openbare archieven van de Protestantse Kerk	35
5	Lijst van gebruikte afkortingen	37

Nota protocollen daderbeleid

1 INLEIDING

Voor u ligt de nota 'protocollen daderbeleid'. Deze begint met een toelichting op het ontstaan en de inhoud van de protocollen, waarna de protocollen volgen. Verder zijn nog enkele bijlagen bijgevoegd.

De totstandkoming is een langdurig proces geweest:

1. In november 2011 aanvaardde de generale synode de nota 'Het ambt na een tuchtmaatregel' (AZ 11-27, hierna ook 'nota daderbeleid' te noemen).
2. In april 2013 stelde de generale synode de kerkordelijke teksten vast, die daarvan de vertaling vormden, naar aanleiding van de rapporten AZ 12-25 en AZ 13-02 d.d. november 2012 en april 2013 van het generale college voor de kerkorde (GCK)
3. In deze rapporten zijn een aantal zaken benoemd, die verder uitgewerkt moesten worden in een protocollen, en besproken met de kerkelijke colleges en instanties, die ermee moeten gaan werken. Dit laatste bleek een arbeidsintensief proces, dat de periode sinds april 2013 in beslag nam.

De aangepaste kerkordeteksten zijn als **bijlage 1** bij deze nota gevoegd.

De nota daderbeleid gaat over seksueel misbruik in pastorale relaties, en binnen dat onderwerp hoofdzakelijk over predikanten¹.

- De kern van de nota is, dat het dan niet bij een tuchtmaatregel kan blijven, er moet ook iets gebeuren als het gaat om de geschiktheid van betrokkene voor het ambt van predikant: die moet verbeterd worden, en in sommige gevallen principieel opnieuw beoordeeld.
- Daarnaast is een regeling nodig om tot verzoening te komen, al gaat dat maar om een eerste stap.
- Verder stelt de nota een aantal begeleidende maatregelen voor.

In de kerkordeteksten is een en ander verwerkt, waarbij de synode in navolging van de voorstellen van het GCK hier en daar een andere weg is ingeslagen dan in de nota daderbeleid werd voorgesteld. In de rapporten is een aantal onderwerpen genoemd, die verder uitgewerkt moeten worden.

Voor sommige houdt deze uitwerking in, dat dit in een -kerkordelijk voorgeschreven- **protocol** dient te geschieden.

Voor andere is het voldoende dat er **afspraken** zijn, waarvan alle betrokken instanties op de hoogte zijn.

Deze protocollen zijn op aanwijzing van de generale synode vastgesteld door de **kleine synode**, en wel op 28 november 2014.

In deze nota zijn de protocollen opgenomen, maar zijn ook de gemaakte afspraken verwoord.

De Programmalijn Institutionele Ondersteuning (IO) van de dienstenorganisatie heeft een en ander gecoördineerd en heeft hiertoe overlegd met:

- de Beoordelingscommissie voor de geschiktheid voor het ambt (BCGA)
- het Generaal college voor het opzicht (GCO)
- het Generaal college voor de ambtsontheffing (GCA)
- het Generaal college voor de kerkorde (GCK)
- de regionaal adviseurs classicale vergaderingen (RACV)
- het Mobiliteitsbureau Predikanten (MbP)
- het Team Werkbegeleiding Predikanten (TWP)
- enkele externe deskundigen op het terrein van supervisie en therapie.

Tijdens dit overleg zijn bij sommige deelonderwerpen nog belangrijke suggesties voor wijziging en verbetering van de materie naar voren gekomen. Over dit totaal van uitwerkingen, met zo af en toe een wijziging of verbetering –die we expliciet zullen vermelden- is beslist door de kleine synode.

2 DADERBELEID² OP HOOFDLIJNEN

- 2.1** Een CvO kan bij een tuchtmaatregel tevens supervisie (of therapie) voorschrijven, omdat het tuchtwaardige gedrag er uiting van kan zijn dat de geschiktheid van de predikant niet volledig is. Primair is de supervisie gericht op verbetering, maar de uitkomst kan zijn, dat de predikant niet geschikt bevonden wordt. In dat geval moet deze uitkomst voorgelegd worden aan het GCA, die dan in principe de ontheffing van het ambt zal uitspreken. De supervisie vindt plaats onder leiding van de BCGA.

¹ In overeenstemming hiermee gaat het in deze nota voornamelijk over predikanten. Dat betekent dat wij over het algemeen niet over 'de dader' spreken, maar over de predikant. In § 16 zijn overwegingen te vinden over kerkelijk werkers en overige ambtsdragers.

² Als wij in deze nota spreken over het 'daderbeleid' bedoelen wij het geheel van maatregelen, waartoe is besloten naar aanleiding van de nota daderbeleid en de genoemde rapporten van het GCK.

In het geval van schorsing voor onbepaalde tijd krijgt een en ander een toegespitste uitwerking.

- 2.2** Met het oog op -een begin van- verzoening dient de predikant tevens een verklaring af te leggen tegenover de kerkenraad, het slachtoffer en eventueel de gemeente, een en ander passend bij de zwaarte van misstap en de omstandigheden, eveneens onder begeleiding van de BCGA.
- 2.3** Verder zijn er enkele verwante thema's uitgewerkt:
- Informatie en register
  - bewaarplicht en archieven
  - werkinstructies
  - toegankelijkheid wetenschappelijk onderzoek
  - verklaring t.b.v. andere kerkgenootschappen in geval van overstap
  - publicatie van uitspraken
- 2.4** Tenslotte bevat deze nota nog een beschouwing over de ontzetting uit het ambt.

3 SUPERVISIE

- 3.1** Het onderwerp 'supervisie' is misschien wel het belangrijkste van het daderbeleid: als er een tuchtmaatregel van de categorie b, c of d³ wordt opgelegd, dan kan het CvO tevens een therapie- of supervisietraject (hierna kortheidshalve aangeduid als supervisie) aan de predikant opleggen.

BIJZONDERHEDEN BCGA

De BCGA wordt in de kerkorde niet genoemd. Het gaat hier om een commissie met een (groot) aantal leden, die drie aan drie de geschiktheidsgesprekken met de studenten voeren, terwijl het moderamen van de commissie een coördinerende rol vervult, en bijvoorbeeld de gesprekken met andere kerkelijke gremia voert.

Een delegatie van de BCGA specialiseert zich in de herbeoordeling van predikanten die een tuchtmaatregel is opgelegd.

Deze delegatie behandelt en begeleidt de zaak en komt uiteindelijk tot een oordeel. Dit oordeel wordt als een (zwaarwegend) advies gegeven aan het moderamen van de BCGA, die dit (marginaal) toetst en vervolgens de beoordeling van de BCGA geeft.

Dit is primair bedoeld ter ondersteuning van zijn geschiktheid als predikant.

De uitkomst van dit traject kan er echter toe leiden dat de geschiktheid voor het ambt van predikant niet wordt bevestigd.

Een leidende rol bij de supervisie is toegekend aan de BCGA: deze stelt het supervisietraject vast.

De supervisie geschiedt formeel onder verantwoordelijkheid van de kleine synode (ord. 10-9-7a). De BCGA meldt haar oordeel dan ook aan het moderamen, dat daarmee verder handelt.

De supervisie dient in een protocol geregeld te worden (ord. 10-9-7a). Bij deze nota is het **Protocol Supervisie** gevoegd.

Supervisie, therapie en geestelijke begeleiding.

- 3.2** Ord. 10-9-7a spreekt over 'supervisie'. De kerkorde bedoelt hiermee hier niet alleen supervisie in de eigenlijke betekenis van het begrip; ook het alternatief therapie moet daaronder begrepen worden⁴. In het Protocol Supervisie komen beide aan de orde.

- 3.3** In het overleg tussen IO en het TWP is naar voren gekomen, dat het in de uitoefening van het ambt niet alleen gaat om de relaties tussen mensen, en het herstel daarvan, maar ook om de relatie met God. De predikant moet weer vanuit een open, onbelemmerde relatie met God zijn werk kunnen doen, ondanks wat is gebeurd.

De ervaring leert dat om tot dit herstel te komen begeleiding sterk gewenst zo niet noodzakelijk is. In het protocol is daarom de mogelijkheid gegeven, dat de BCGA beslist dat de supervisie tevens geestelijke begeleiding omvat.

Tuchtmaatregel, supervisie: staat het functioneren van de predikant ter discussie?

- 3.4** Bij de voorbereiding van de protocollen is aandacht besteed aan de onderlinge verhouding tussen de zwaarte van de opgelegde tuchtmaatregel, de wenselijkheid om supervisie op te leggen, en de achterliggende vraag: *moet een en het ander gezien worden als een principieel ter discussie stellen van de geschiktheid van de predikant?*

³ zie ord. 10-9-7: ambtelijke vermaning, schorsing bepaalde tijd, schorsing onbepaalde tijd

⁴ zie bijvoorbeeld AZ 12-25, pag. 14/15. Om alles onder het ene begrip 'supervisie' te vangen is niet ideaal, omdat therapie en supervisie inhoudelijk verschillende dingen zijn. Deze manier van spreken is echter inmiddels in de kerkorde geïntroduceerd, en zo lang duidelijk is, dat beide bedoeld kunnen zijn, kan hiermee gewerkt worden.

Het volgende schema plaatst de zaken in hun onderlinge samenhang:

TUCHT-MAATREGEL	FUNCTIONEREN TER DISCUSSIE?	SUPERVISIE?
a) terecht-wijzing	Bij de tuchtmaatregelen terechtwijzing en vermaning staat het functioneren als ambtsdrager niet ter discussie. Het zou in strijd zijn met de aard van de tuchtmaatregel als een terechtwijzing of vermaning op zich reden zou zijn om het functioneren als ambtsdrager ter discussie te stellen. Het CvO is van oordeel dat de uitspraak voldoende is.	
b) vermaning		Bij vermaning en schorsing voor bepaalde tijd kan het college supervisie eisen. Uitgangspunt daarbij is de reële verwachting dat betrokkene (na de schorsing) als ambtsdrager kan functioneren, maar dat verbetering wenselijk en mogelijk is. Of supervisie nodig is, staat uitsluitend ter beoordeling van het betreffende college.
c) schorsing bepaalde tijd	Bij de schorsing voor bepaalde tijd staat het functioneren als ambtsdrager ook niet ter discussie. Als dat wel zo is, heeft het CvO de mogelijkheid van schorsing voor onbepaalde tijd.	
d) schorsing voor onbepaalde tijd	Bij schorsing voor onbepaalde tijd staat het functioneren als ambtsdrager wel ter discussie. Het CvO is van oordeel dat betrokkene –zoals deze nu is- niet als ambtsdrager kan functioneren, en dat er iets moet gebeuren alvorens de schorsing kan worden opgeheven.	Ord. 10-9-7 sub d spreekt over het ‘vergewissen van de geschiktheid van de betrokkene’; dit betekent dat supervisie hier vanzelfsprekend is.

De supervisie is in gevallen b) en c) (waarschijnlijk) nog gaande terwijl de tuchtmaatregel al is uitgewerkt. Dit is, nu het functioneren in deze gevallen als zodanig niet ter discussie staat, ook geen probleem.

- 3.5** Het is ter beslissing van het CvO gelaten om te beslissen of supervisie opgelegd dient te worden. Tegelijkertijd drukt de nota daderbeleid een gevoel uit, dat breed in de kerk leeft, dat seksueel misbruik in pastorale relaties ernstig opgevat moet worden. Wij merken daarom op, dat het in de lijn van de intenties van de synode ligt, dat de mogelijkheid van supervisie terdege door het CvO wordt overwogen.

Uitkomsten van het supervisietraject

- 3.6** Het supervisietraject kan volgens de nota daderbeleid en rapport AZ 12-25 verschillende uitkomsten hebben. Bezien wij allereerst de uitkomst, dat de predikant geschikt wordt bevonden. Bij de tuchtmaatregelen b) en c) geldt dan dat het dossier, na de nodige kennisgevingen (zie het Protocol Supervisie), gesloten kan worden. De predikant is immers nog aan de gemeente verbonden, en de tuchtmaatregel verstrijkt uit zichzelf. Bij tuchtmaatregel d) ligt dit anders, omdat de schorsing voor onbepaalde tijd is opgelegd. Zie verder § 4.
- 3.7** Dan is er de mogelijkheid, dat tijdens het supervisietraject de predikant ongeschikt wordt bevonden.

Dit is bij tuchtmaatregelen b) en c) bij de aanvang van de supervisie niet de verwachting, maar het kan toch de uitkomst zijn. Bij tuchtmaatregel d) wordt hiermee reeds bij de aanvang rekening gehouden (maar de supervisie kan uiteraard een positief effect hebben). Zie verder § 5.

- 3.8** Tenslotte is er de mogelijkheid, dat de predikant onvoldoende meewerkt aan de supervisie (in de woorden van AZ 12-25: *‘betrokkene wil niet meewerken aan de geschiktheidsmaatregel, bijvoorbeeld door aanwijzingen niet op te volgen of de begeleiding op andere wijze te frustreren’*⁵).

In het Protocol Supervisie is geregeld dat de BCGA, die immers de supervisie begeleidt, dit met predikant zal bespreken, maar –als er geen valide redenen zijn- een negatief oordeel over de geschiktheid zal afgeven. Daarmee treedt het onder 3.7 gestelde in werking.

TERZIJDE: in AZ 12-25 werd opgemerkt, dat niet meewerken tuchtwaardig is en grond om de zaak andermaal aan een CvO voor te leggen. In het overleg met de BCGA kwam echter naar voren, dat deze in een dergelijke situatie niet anders kan dan concluderen tot ongeschiktheid, waarmee de zaak ook klaar is.

Is er sprake van schorsing voor onbepaalde tijd geldt sowieso dat het CvO nog een herbeoordeling zal geven (zie ord. 10-9-7 sub d, tweede volzin); de kleine synode zal het niet-meewerken melden bij het CvO.

Kosten van supervisie

3.9 Supervisie, in de verschillende vormen die genoemd zijn, kost geld.

In het Protocol Supervisie is vastgelegd, dat deze kosten voor betrokkene zijn. Kan dat dan verplichtend opgelegd worden?

Het antwoord hierop is bevestigend. Enerzijds is de predikant predikant van de kerk, onder deze kerkorde, met de daarbij behorende regelingen, waaronder dit protocol, en dat samenstel is verplichtend voor de predikant. Natuurlijk kan betrokkene niet feitelijk verplicht worden om een afspraak te maken voor supervisiesessies, die door hem betaald moeten worden, maar niet meewerken leidt tot een niet-geschiktverklaring door de BCGA. Verbetering van het eigen functioneren moet de predikant ook wat waard zijn.

TERZIJDE: psychotherapie wordt veelal geheel of gedeeltelijk vergoed door de ziektekostenverzekering. Supervisie is een vorm van leerbegeleiding; daarom is vergoeding soms mogelijk via de belastingen (studiekosten) of bij een fonds die het vergoeden van studiekosten als doel heeft.

Bezwaar tegen de uitkomst van de supervisie

3.10 De uitkomst van de supervisie kan zijn dat betrokkene geschikt is of dat hij dat niet is.

Wat betreft het laatste: dit leidt tot een procedure bij het GCA volgens ord. 3-21. In dat artikel is al geregeld dat tegen de beslissing van het GCA bezwaar mogelijk is bij het GCBG.

Wat betreft het eerste, het kan natuurlijk goed zijn dat personen, bijvoorbeeld gemeenteleden, het niet eens zijn met het oordeel dat betrokkene geschikt is; hetzelfde geldt voor een bestuurlijk gremium, dat met de zaak te maken heeft gehad. Bedacht moet echter worden, dat de feiten al behandeld zijn de opzichtzaak.

De beoordeling van de geschiktheid, die gevolgd is op de opzichtzaak, vereist een bepaalde deskundigheid en om die reden vertrouwt de kerk dat toe aan de BCGA.

Veel meer dan een marginale toetsing lijkt dan ook niet mogelijk.

Niettemin, bezwaar is mogelijk. Daarbij is formeel de kleine synode partij (niet de BCGA), omdat de supervisie onder de formele verantwoordelijkheid van de kleine synode plaatsvindt.

4 OPHEFFING SCHORSING VOOR ONBEPAALE TIJD

4.1 Er zijn twee tuchtmaatregelen die niet uit zichzelf ophouden: de schorsing voor onbepaalde tijd (hierna: 'SOT') en de ontzetting uit het ambt. De ontzetting komt hierna onder punt 13 aan de orde.

De SOT wordt altijd op een zeker moment heroverwogen. De procedure is beschreven in *ord. 10-9-7 sub d*.

Deze heroverweging van de SOT wordt geïnitieerd hetzij door betrokkene, die daartoe een verzoek richt tot het CvO dat de SOT heeft opgelegd (dat is de meeste gevallen het GCO, omdat dergelijke zaken meestal pas in hoger beroep worden beslist), of op verzoek van een ambtelijke vergadering, of door het CvO zelf, die dat sowieso uiterlijk na drie jaar dient te doen.

De uitkomst van de heroverweging kan zijn:

- opheffing van de SOT,
- verlenging, of
- ontzetting uit het ambt.

4.2 De rol van het CvO is als volgt ⁶ omschreven:

- a. het CvO beziet of voldaan is aan de '**lid 9-eisen**' ('feiten en omstandigheden vormen aanleiding tot opheffing' en 'berouw bij betrokkene is gebleken').
- b. Daarnaast moet het college zich vergewissen van twee zaken:
  - '**geschiktheid** van de betrokkene'
  - 'het consent van de kleine synode tot hervatting van de werkzaamheden behorende bij het ambt of de bediening'.

Ord. 10-9-7 sub d voegt daar aan toe, dat op de verlening van dit consent aan een predikant de **3-26-1a**-procedure van overeenkomstige toepassing is.

Dit artikellid luidt dan weer:

- 1a. Wanneer degene die van het ambt werd ontheven, opnieuw toelating tot het ambt van predikant in de Protestantse Kerk in Nederland verlangt, beoordeelt de kleine synode nadat een onderzoek naar de geschiktheid als bedoeld in ord. 13-9 is ingesteld of, en zo ja onder welke voorwaarden, de weg naar het colloquium kan worden geopend.

In ord. 13-9 gaat het over het aanvankelijke geschiktheidsonderzoek. Hier komt dus de BCGA in beeld.

⁶ ord. 10-9-7 sub d verbindt de diverse elementen enigszins anders aan elkaar dan de nota daderbeleid doet.

4.3 In § 3 noemden wij al, bij schorsing voor onbepaalde tijd altijd supervisie onder begeleiding van de BCGA wordt opgelegd.

Langs die route wordt dus voldaan aan de eis, die ord. 10-9-7 sub d stelt, dat er een (nieuw) geschiktheidsonderzoek plaats vindt.

Het zal vaak zo gaan, dat na afronding van het supervisietraject, met een positieve uitkomst, de vervolgstap voor betrokkene is om opheffing van de SOT te verzoeken.

Maar indien betrokkene zich op enig moment zonder meer tot het CvO wendt, dan wel indien een ambtelijke vergadering dit doet, of het CvO zelf tot zijn heroverweging overgaat, ook dan verstaat het CvO zich met het de BCGA om te vernemen hoe het is met de geschiktheid.

4.4 Het ‘consent van de kleine synode’ is een apart aandachtspunt.

In het kader van de totstandkoming van de protocollen daderbeleid is uitvoerig gesproken over de vraag, waaraan de kleine synode in dat verband dient te toetsen.

In **bijlage 2**, met als titel ‘Het ‘belang van de kerk’ als toetsingscriterium’ is dit uitgewerkt.

In deze bijlage is gepoogd iets meer inhoud te geven aan het begrip ‘belang van de kerk’.

De conclusie is, dat het belang van de kerk in principe ook door de CvO's wordt meegewogen, maar dat het kan voorkomen, dat deze toetsing in een concreet geval achterwege blijft, en dan heeft de kleine synode/het moderamen alsnog een taak. De conclusie is tevens, dat het consent in het kader van de procedure tot opheffing van de SOT opgevat dient te worden als een advies aan het CvO, dat dit advies meeweegt naast andere relevante feiten in de zaak.

4.5 Een apart **protocol** is voor de opheffing van de schorsing voor onbepaalde tijd niet voorgeschreven. Als **bijlage 3** is een schematische weergave (stappenplan) opgenomen van de beslissingen van de verschillende instanties die betrokken zijn bij de toepassing van ord. 10-9-7 sub d. 5.

5 VOLLEDIGE ONGESCHIKTHEID

5.1 Nieuw na de invoering van de nota daderbeleid is, dat het vervolg van de tuchtprocedure kan leiden tot het oordeel, dat de predikant niet langer geschikt is voor de uitoefening van het ambt van predikant. Dat kan namelijk het oordeel zijn van de BCGA na kennis genomen te hebben van de resultaten van het supervisietraject.

Indien de supervisie leidt tot deze bevinding zal de kleine synode (het moderamen) het GCA vragen om betrokkene van het ambt te ontheffen - vanwege gebleken ongeschiktheid (ord. 3-21-1, tweede volzin) ⁷.

Een apart **protocol** is hiervoor **niet** voorgeschreven.

5.2 Aan het GCA wordt als zelfstandige kerkelijk college gevraagd te oordelen over een vraag, waarover een ander kerkelijke commissie –de BCGA– al een oordeel heeft gevormd. De BCGA zal zich daarbij ook voor een belangrijk deel gebaseerd hebben op het oordeel van de supervisor. Tegen het oordeel van het GCA kan de predikant vervolgens nog in beroep gaan bij het GCBG.

Het gaat hier om een stapeling van beoordelingen. De belanghebbende, de predikant, heeft het recht om bezwaar te maken tegen een voor hem negatieve beoordeling. Op welk moment kan dat? Hierover zal uiteindelijk de kerkelijke rechter zelf beslissen, maar het ligt voor de hand om de zaken zo te ordenen, dat de predikant zich in eerste instantie kan verdedigen bij de behandeling bij het GCA, en in hoger beroep bij het GCBG.

Dit betekent dat het oordeel van de BCGA, dat betrokkene niet geschikt is, als uitkomst van het supervisietraject, niet als zodanig vatbaar is voor bezwaar bij het GCBG, maar in eerste aanleg wordt beoordeeld door het GCA.

Vergelijk het bepaalde in art. 8 lid 5 GRKR, dat de oordelen van de kerkenraad en het BMCV, dat een losmakingsverzoek (ord. 3-20) gedaan moet worden, evenmin apart vatbaar zijn voor bezwaar.

6 VERZOENING

6.1 In de nota daderbeleid wordt beschreven, dat en hoe de dader kort na de uitspraak van het CvO ‘zijn schuld moet erkennen tegenover kerkenraad, slachtoffer en gemeente’ (pag. 3). De nota daderbeleid gaat ervan uit, dat deze procedure gevolgd wordt bij elke opgelegde tuchtmaatregel (pag. 1).

Dit staat in het teken van ‘verzoening’, maar de nota daderbeleid heeft het eigenlijk alleen over
a) de **onderwerping** van de dader aan het uitspraak van het CvO en
b) de daarmee gedane **eerste schulderkenning** door de dader.

⁷ In de nota daderbeleid liggen het supervisietraject en dit (eind)oordeel in elkaars verlengde, in ord. 3-21-1 worden beide elementen benoemd alsof ze ook los van elkaar kunnen staan; in de praktijk zal het vooral gaan op de hier beschreven wijze.

Dit heeft nog enige toelichting.

In de bijlage bij de nota daderbeleid (pag. 18) en in het overleg over de protocollen is door deskundigen naar voren gebracht dat het in situaties van seksueel misbruik in pastorale relaties bij de dader veelal lange tijd ontbreekt aan het juiste perspectief op het eigen handelen. Dat hij reeds binnen een maand na het opleggen van de tuchtmaatregel kan komen tot besef of erkenning van 'schuld' is illusoir.

Daar gaat het dan ook niet om.

Het gaat erom dat betrokkene in elk geval publiekelijk voluit aanvaardt dat het CvO een uitspraak over hem heeft gedaan, dat hij het kerkordelijk gezag en de bevoegdheid van het college erkent en dat hij accepteert, dat het CvO hem schuldig heeft bevonden.

Daarmee wordt voorkomen wat in de praktijk ook nog wel eens voorkomt, namelijk dat betrokkene de uitspraak bagatelliseert dan wel de deskundigheid of het gezag van het CvO relativeert.

- 6.2** In rapport AZ 12-25 refereert het GCK aan deze procedure met de volgende opmerkingen (pag. 17 en 29):

Herstel van geschonden vertrouwen en relaties: in de nota wordt juist benadrukt dat de kerk ook daarin een taak heeft. De nota geeft ook aan dat - indien een tuchtmaatregel is opgelegd - standaard een bepaalde procedure zou moeten worden doorlopen. Een gedetailleerde verankering van een dergelijke procedure in de kerkorde lijkt het GCKO niet verstandig: het is belangrijk dat de met de uitvoering van dit beleid belaste kerkelijke organen ruimte hebben om maatwerk te kunnen bieden. Juist omdat het veelal ook om praktische voorschriften gaat die zien op de uitvoering, komt het het GCKO voor dat dit het beste in protocollen kan worden vastgelegd.

Berouw

Ten aanzien van paragraaf 3,4 is het GCKO van oordeel dat een dergelijke procedure te ver gaan is geformuleerd: het betreffende CvO moet zelf beoordelen, eventueel met hulp van deskundigen, of het getoonde berouw oprecht is. Hierboven is hierop al nader ingegaan.

Het GCK staat dus een andere benadering voor dan de nota daderbeleid: geen standaard procedure, maar maatwerk.

In het overleg, gericht op de totstandkoming van deze protocollen, heeft het GCK opnieuw het belang van maatwerk benadrukt, omdat een standaard procedure in sommige gevallen de verzoening juist niet zou dienen, en suggesties gedaan voor deze gedifferentieerde benadering.

a. Zo zou er bij lichtere gevallen, waarin eerder sprake is van een 'vergissing' dan een 'vergrijp' geen schuld in morele zin erkend hoeven te worden, maar volstaan kunnen worden met

aanvaarding van het oordeel van het CvO.

- b. Als het om de vorm gaat zou naast het 'het afleggen van een verklaring' ook de lichtere vorm van een gesprek mogelijk moeten zijn, en zou bij de 'geadresseerde' daarvan weer onderscheiden moeten worden tussen het slachtoffer, de kerkenraad en de gemeente.
- c. Verder wees het GCK erop, dat ook de privacy van betrokkenen een belangrijk aandachtspunt is.

Wat betreft element b) moet opgemerkt worden, dat het opstellen van een verklaring het mogelijk maakt vooraf de inhoud te toetsen – die functie heeft het ook in de nota daderbeleid. Het is daarom wenselijk om naar een combinatie van beide overwegingen te zoeken: terwijl de vorm van de communicatie die van een 'gesprek' kan zijn, is het toch goed om vooraf vast te leggen wat daarin de boodschap van de dader zal zijn. Een en ander is verwerkt in het **Protocol 'Verzoening'**.

- 6.3** Het protocol wordt op twee plaatsen in de kerkorde genoemd: ord. 10-6-4 geeft voor tuchtzaken *in het algemeen de mogelijkheid* van een nadere regeling met het oog op verzoening, art. 15 lid 14 GRKR stelt een protocol *verplicht als het gaat om zaken betreffende machtsmisbruik in pastorale relaties*.

Omdat in beide genoemde artikelen gesproken wordt over 'verzoening' heeft het protocol de titel 'Protocol verzoening'.

- 6.4** In de nota daderbeleid, die er voor alle gevallen van uitgaat, dat er een verklaring tegenover slachtoffer, kerkenraad en gemeente wordt afgelegd, wordt een belangrijke regiefunctie bij de BCGA gelegd.

In de nota is dat logisch, omdat de nota ervan uitgaat, dat er altijd een vorm van supervisie wordt opgelegd, en ook daar heeft de BCGA de regie. Bij de vaststelling van de kerkordeteksten is dit anders geregeld: of supervisie wordt opgelegd is een beslissing van het CvO.

Omdat het in alle gevallen zinvol is, dat er een verklaring wordt opgesteld, die door een instantie wordt beoordeeld, hebben wij in het protocol vastgelegd, dat de BCGA toch altijd deze rol speelt. In de lichtere gevallen, waarin geen supervisie wordt opgelegd, zal de BCGA haar rol navenant kunnen invullen.

7 INFORMATIE EN REGISTER

- 7.1** Artikel 15 lid 3 GRKR behandelt de informatie tussen GCO en RCO's, het register en de informatieverstrekking door het GCO aan andere kerkelijke organen; voor dit laatste is een **protocol** voorgescreven.

Art. 14a GRKR vraagt ook om een **protocol**, o.a. voor de aanwijzing van degenen die informatie-gerechtigd zijn.

Een en ander is bij elkaar gebracht in het **Protocol 'Informatie en register**.

- 7.2** Het vormen van een register is een vorm van verwerking van persoonsgegevens in de zin van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Deze verwerking is toegestaan en behoeft op grond van het Vrijstellingsbesluit WBP niet te worden aangemeld.
Zie de toelichtende opmerkingen bij het protocol.

8 BEWAARPLICHT EN ARCHIEVEN

- 8.1** Het gaat hier om een taak van het GCO, verwoord in art. 15-13 GRKR.
In dit artikel wordt een bewaartermijn van 20 jaar genoemd.
Indien feiten en omstandigheden daartoe aanleiding geven kan de kleine synode besluiten te verlengen, telkens met maximaal 10 jaar.
Dit is, aldus het GCK, indien *'...aan het einde van de bewaartermijn een kwestie gaat spelen waarbij het oude dossier relevant kan zijn...'*
- 8.2** Overigens geldt voor de opzichtdossiers het gewone beleid voor het archiveren van stukken -zie hiervoor § 10. Daarbij geldt voor opzichtdossiers als termijn van niet-openbaarheid een termijn van 100 jaar.
Het bewaren *door het GCO* betekent derhalve, dat de dossiers gedurende bewaartermijn onder het bereik van het GCO blijven, daarna worden zij gearchiveerd.
Zonder archivering zou het wetenschappelijk onderzoek niet mogelijk zijn.

9 WERKINSTRUCTIES

- 9.1** Art. 14a GRKR schrijft een protocol voor als het gaat om werkinstructies voor
- de regionaal adviseurs classicale vergaderingen (RACV);
  - *'kerkelijke organen en lichamen ten aanzien van de begeleiding van de betrokkenen ten aanzien van wie een tuchtmaatregel is opgelegd'*.

Bij dit laatste moet blijken de stukken gedacht worden aan:

- het mobiliteitsbureau (MbP),
- het team werkbegeleiding predikanten (TWP) en
- de pastor voor buitengewone omstandigheden.

- 9.2** In de nota daderbeleid wordt een beeld geschetst van wat deze instanties wordt verwacht. Dit is uitgewerkt in het **Protocol Werkinstructies**.

10 TOEGANKELIJKHEID WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

- 10.1** De toegankelijkheid van archieven met betrekking tot smpr- en overige opzichtzaken wordt zowel in de nota daderbeleid als door het GCK genoemd als apart aandachtspunt.
Het GCK acht een **protocol** hier **niet** noodzakelijk, althans indien het aantal verzoeken om toestemming voor dergelijk onderzoek beperkt is.
Dat laatste is het geval.
- 10.2** Er bestaat tussen het moderamen van de synode en de dienstenorganisatie (Team Bibliotheek en Archieven) al een notitie (toevallig eveneens 'Protocol' genaamd) met betrekking tot de toegang tot de archieven van de kerk voor wetenschappelijk onderzoek.
Deze is als **bijlage 4** aan deze nota gevoegd.
In dit document wordt als uiterste termijn van niet-openbaarheid 100 jaar genoemd. Deze termijn wordt gehanteerd voor opzichtdossiers.

11 VERKLARING T.B.V. ANDERE KERKGENOOTSCHAPPEN IN GEVAL VAN OVERSTAP

Ook voor dit onderwerp is **geen protocol** voorgescreven. Voldoende is, dat het moderamen weet wat het moet doen, als een positieve verklaring door een ander kerkgenootschap gevraagd wordt. Dat is: een verklaring afgeven van goed gedrag of verklaren, dat die niet afgegeven zal worden, en niet meer.

12 PUBLICATIE VAN UITSPRAKEN

- 12.1** In art. 14a GRKR gaat het over de 'publicatie van geanonimiseerde uitspraken van de CvO's', in die zin dat de kleine synode daar een **protocol** voor dient op te stellen.
- 12.2** Anonimiseren betekent het ontdoen van uitspraken van namen e.d. Er is meestal meer nodig om een opzichtuitspraak echt onherkenbaar te maken. Tegelijkertijd is het duidelijk, dat er in de kerk, bijvoorbeeld voor rechtzoekenden, wel behoefte is aan enig inzicht in de jurisprudentie op dit punt. In het **Protocol publicatie uitspraken** zijn enkele uitgangspunten genoteerd, zodat aan genoemde behoefte tegemoet gekomen kan worden.

13 GANG VAN ZAKEN BIJ OPHEFFING VAN EEN ONTZETTING

- 13.1** Ontzetting uit het ambt – de zwaarste tuchtmaatregel- is in feite geen onderwerp in het kader van 'het ambt na een tuchtmaatregel'. Door de ontzetting draagt betrokkene immers geen ambt meer.

13.2 Betrokkene kan echter om opheffing van deze tuchtmaatregel vragen (ord. 10-9-9). Indien het CvO de tuchtmaatregel inderdaad opheft is betrokkene nog niet meteen weer predikant. In de Toelichting op de kerkorde⁸ is aangegeven dat daarbij de weg van ord. 3-26-1a -met een nieuw geschiktheidsonderzoek en colloquium-gevolgd moet worden. In rapport AZ 12-25 van het GCK is hetzelfde gesteld⁹. In het Protocol Supervisie is vermeld, dat als het gaat om de geschiktheid van betrokkene overeenkomstig het protocol gehandeld wordt. Dat betekent dat het hernieuwde oordeel over de geschiktheid pas gegeven kan worden na een adequaat traject van supervisie.

14 DOSSIERVORMING

14.1 Er zijn vele kerkelijke instanties op enigerlei wijze betrokken bij het werk van een predikant. Deze nota protocollen daderbeleid laat dat ook zien. Dit zou kunnen leiden tot versnippering van het beleid van de kerk ten aanzien van een bepaalde predikant. Vorming van één dossier zou een oplossing kunnen zijn. In deze paragraaf aandacht voor dit onderwerp.

14.2 Om te beginnen zijn er de CvO's. Hun dossiers worden bewaard door/onder verantwoordelijkheid van het GCO. Deze dossiers kunnen niet samengevoegd worden met een groter, meeromvattend dossier, vanwege de onafhankelijkheid van het GCO. Uitspraken van de CvO's worden echter toegezonden aan de kleine synode en bewaard door het synodesecretariaat. Voor het overige is de opname van gegevens in het register een waarborg, dat relevante informatie bij de bevoegde instanties bekend is.

14.3 Dan is er de BCGA. De werkzaamheden van de BCGA in het kader van het daderbeleid leiden eveneens tot dossiervorming. In die dossiers bevindt zich informatie, afkomstig uit het supervisietraject. Om die reden zijn deze dossiers vertrouwelijk. Het werk van de BCGA leidt echter uiteindelijk tot een oordeel over geschiktheid van betrokkene. Dit wordt verspreid onder de bevoegde instanties en komt in elk geval in het dossier van de kleine synode. Voor het GCA geldt een vergelijkbare redenering: de dossiers van het GCA zijn niet openbaar, maar de uitspraak wordt verspreid onder de bevoegde instanties en komt in het dossier van de kleine synode.

14.4 Al met al wordt er onder verantwoordelijkheid van de kleine synode een adequaat dossier gevormd. Voor zover werknemers van de dienstenorganisatie taken uitvoeren in verband met bepaalde predikanten, taken die voortvloeien uit de (kerkordelijke) verantwoordelijkheid van de synode, kunnen zij kennis nemen van dit dossier. In geval van twijfel kan het moderamen hierover worden geraadpleegd.

15 ONVOORZIENE GEVALLEN EN INTERPRETATIE

Indien zich bij het werken met de protocollen zaken voordoen die niet zijn voorzien, of die een vraag oproepen omtrent de interpretatie, is het gewenst dat het moderamen bevoegd is een beslissing te geven, onder verantwoording achteraf aan de kleine synode.

Dit wordt met zoveel woorden in het besluitvoorstel bij deze nota verwoord.

16 KERKELIJK WERKERS EN ANDERE AMBTSDRAGERS

16.1 De nota daderbeleid stelt vooraf dat zij alleen seksueel misbruik (van pastorale en gezagsrelaties) betreft, en alleen situaties, waarin de dader een predikant of kerkelijk werker is; de kerkelijk werker komt echter in de nota verder niet aan de orde.

Het GCK onderkent dit en volstaat met de vraag aan de synode of de rechtspositionele regelingen van de kerkelijk werkers wellicht aanpassing behoeven.

Voor het overige is in de stukken geen aandacht besteed aan kerkelijk werkers of overige ambtsdragers.

16.2 Voor kerkelijk werkers geldt, dat zij in een ambt staan, of in een dienst (ord. 3-12 respectievelijk ord. 3-13a). Als zodanig vallen zij onder dezelfde artikelen als predikanten: ook op hen is het opzicht van toepassing, met alle mogelijke opzichtmaatregelen, ook zij kunnen onder supervisie gesteld worden, ook voor hen is het bepaalde over het register van toepassing, enz. Maar zij hebben ook een arbeidsovereenkomst. De zwaardere tuchtmaatregelen zullen zich waarschijnlijk oplossen in ontslag op staande voet wegens een dringende reden, waarmee de noodzaak om ook nog binnenkerkelijke rechtspositionele maatregelen te nemen voor een deel wegvalt.

⁸ herziene druk, pag. 162

⁹ pag. 11

Toch vallen er in deze sfeer nog wel vragen te beantwoorden. Deze materie, waarvan overigens niet of nauwelijks (actuele) gevallen bekend zijn, zal nog nader worden uitgewerkt.

- 16.3** Tenslotte zijn er nog de andere ambtsdragers: de ouderlingen en diakenen. Ook zij kunnen een misstap begaan in de sfeer van (seksueel) misbruik van een pastorale relatie. Ook hiervan zijn overigens geen (actuele) gevallen bekend.
- Bepaalde aspecten van het daderbeleid kunnen hier niet zinvol worden toegepast worden. Zo is het opleggen van supervisie niet mogelijk.
- Opneming in het register is met zoveel woorden voorgeschreven (art. 15-13 GRKR) en is ook niet per se zinledig, maar het is niet ondenkbaar dat een persoon, die in gemeente A ontzet is uit het ambt van ouderling, later in gemeente B opnieuw ouderling wordt, en het nog maar de vraag is of vermelding in het register dat voorkomt.

Een en ander zal nog nader in kaart gebracht worden.

Tot zover deze toelichting bij de protocollen daderbeleid.

Inhoud Protocol supervisie

ord. 10-9-7a

HOOFDSTUK I: ALGEMEEN

1	Toepasselijkheid van dit protocol	13
2	Supervisie, therapie en geestelijke begeleiding	13
3	Onderwerpen van dit protocol (cf. ord. 10-9-7a)	13
4	Nadere uitwerking supervisie	13
5	Nadere uitwerking therapie	14
6	Nadere uitwerking geestelijke begeleiding	15

HOOFDSTUK II: GANG VAN ZAKEN

7	De melding door het CvO	15
8	Het eerste gesprek	15
9	Schakelbepaling geestelijke begeleiding	16
10	Vertrouwelijkheid	16
11	Eerste contact tussen BCGA en supervisor bij de aanvang van het supervisietraject	16
12	Contacten tijdens het traject van supervisie	16
13	Einde supervisie en beoordeling door supervisor	16
14	Het oordeel van de delegatie: advies aan de BCGA	16
15	Het oordeel van de BCGA; melding aan het moderamen van de generale synode	17
16	Mededelingen door het moderamen	17

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

Voor de in dit protocol gebruikte afkortingen en begrippen wordt verwezen naar bijlage 5 van deze nota protocollen; specifiek worden in dit protocol volgende begrippen gehanteerd:

betrokkene = degene aan wie een tuchtmaatregel is opgelegd en aan wie om die redendoor het CvO supervisie is voorgeschreven

delegatie = een voor een specifieke zaak aangewezen delegatie van drie leden van de BCGA

Protocol supervisie

ord. 10-9-7a

HOOFDSTUK I: ALGEMEEN

1 TOEPASSELIJKHEID VAN DIT PROTOCOL

- 1.1** Dit protocol is van toepassing in alle gevallen dat door een CvO vanwege een opgelegde tuchtmaatregel tevens supervisie is voorgeschreven.
- 1.2** In het geval van een ontzetting uit het ambt wordt - als het gaat om de geschiktheid van betrokkene - overeenkomstig dit protocol gehandeld indien betrokkene verzoekt om opheffing van de ontzetting.
- 1.3** In de gevallen dat supervisie wordt voorgeschreven vanwege seksueel misbruik in een pastorale relatie zijn enkele bijzonderheden van toepassing, deze worden in dit protocol dan vermeld.

2 SUPERVISIE, THERAPIE EN GEESTELIJKE BEGELEIDING

- 2.1** Waar in dit protocol wordt gesproken over 'supervisie/supervisor' dient 'therapie/therapeut' gelezen te worden in die gevallen, dat therapie de aangegeven vorm van begeleiding is om te komen tot verbetering van het functioneren van c.q. herstel van vertrouwen in betrokkene.
Het CvO bepaalt of de supervisie de vorm dient te hebben van *supervisie in eigenlijke zin* (hierna kortweg: 'supervisie'), of de vorm van *therapie*.
- 2.2** In voorkomende gevallen kan supervisie tevens de vorm hebben van de werkbegeleiding, die door het TWP wordt gegeven.
- 2.3** Supervisie kan tevens *geestelijke begeleiding* -gegeven door het TWP of door een andere begeleider, na advies van het TWP- omvatten, zulks ter beoordeling van de BCGA.

3 ONDERWERPEN VAN DIT PROTOCOL (CF. ORD. 10-9-7A)

- 3.1** In ord. 10-9-7a is voorgeschreven, dat het protocol supervisie dient te bevatten:
1. uitgangspunten inzake aard en inhoud van de door betrokkene te ondernemen acties
richtlijnen inzake

2. de eindtermen
3. duur (maximaal drie jaar) en
4. kosten
5. de aan supervisor te stellen eisen
6. de (wijze van) rapportage

3.2 Aard en inhoud van de te ondernemen acties.

Bij de keuze tussen supervisie of therapie is de aard en het doel van beide van belang. Supervisie kan worden gedefinieerd als een leeractiviteit, gericht op de ontwikkeling van professionaliteit van de beroepsuitoefenaar, waarbij op de achtergrond, afhankelijk van de fase van de supervisie, persoon en ambt mee resoneren. *Therapie* (meer bepaald: psychotherapie) kan worden gedefinieerd als een behandel-activiteit, gericht op de heelwording van de persoon van de beroepsuitoefenaar. Er moet hierbij sprake zijn van een stoornis en/of klachten van psychische aard. Bij psychotherapie komen ambt en professionaliteit (soms) ter sprake in de laatste fasen van de therapie. *Geestelijke begeleiding* is een proces gericht op heelwording van de predikant vanuit het ambt waarin hij geroepen is. In dit ambt resoneert de persoon als gelovige in haar/zijn Godsrelatie.

In artikel 4 worden de eindtermen, duur en kosten van **supervisie** besproken, alsmede de aan de supervisie te stellen eisen en de wijze van rapportage.

In artikel 5 worden deze zaken besproken ten aanzien van **therapie** en in artikel 6 ten aanzien van **geestelijke begeleiding**.

4 NADERE UITWERKING SUPERVISIE

4.1 De eindtermen

De eindtermen van de supervisie corresponderen met de volmachtscompetenties, beschreven in het rapport '*Rapport van de vervolgcommissie geschiktheidsonderzoek toekomstige predikanten*'¹⁰ en de daaraan complementaire uitsluitingscriteria (**bijlage bij dit protocol**).

De geschiktheid van de predikant voor het ambt is gedefinieerd door deze volmachtscompetenties en de supervisie dient ertoe te leiden, dat betrokkene zich nader ontwikkelt op de punten, waarin hij te kort is geschoten.

Zie verder art. 11.

¹⁰ Rapport behandeld en aanvaard in vergadering van generale synode van 16 juni 2006

4.2 Duur van de aan betrokkene op te leggen / door hem te volgen supervisie

4.2.1 De BCGA overlegt met de supervisor over duur van de supervisie en frequentie van de supervisie-gesprekken.

4.2.2 Bepalend is wat in de supervisiepraktijk gebruikelijk is, afwijkingen naar boven of beneden zijn mogelijk, maar dienen door de BCGA gemotiveerd te worden ¹¹.

ALS INDICATIE: voor een geldige supervisie zijn minimaal 10 sessies nodig, maar gelet op de aard van opzichtzaken is een ondergrens van 20 sessies richtinggevend. Hiermee is naar verwachting een periode van 1 à 1 ½ jaar gemeoid. Ook is het mogelijk aan het eind af te spreken dat betrokkene na verloop van tijd, bijvoorbeeld een jaar, nog weer terug komt voor een aantal sessies.

4.2.3 De duur van de supervisie is maximaal drie jaar

4.3 Kosten van de supervisie

De kosten van de supervisie dienen redelijk te zijn, gerelateerd aan wat in de praktijk gangbaar is. Indien betrokkene -die de kosten zelf draagt- vragen heeft over de (redelijkheid van de) kosten kan de BCGA hierover voor hem advies inwinnen.

4.4 De aan de supervisor te stellen **eisen**

4.4.1 De supervisor dient bij de LVSC ¹² geregistreerd te zijn.

4.4.2 Daarnaast is de supervisor een pastoraal supervisor, die als zodanig is geregistreerd bij de Raad voor de Klinisch Pastorale Vorming ¹³ of is deze ten minste ook theologisch en pastoraal geschoold, dit laatste ter beoordeling van de BCGA.

4.5 De (wijze van) **rapportage**

De BCGA bespreekt met de supervisor de punten waarover zijn rapportage uitsluitend dient te geven en maakt hierover afspraken (zie artikel 11.2).

5 NADERE UITWERKING THERAPIE

5.1 De **eindtermen**

De eindtermen van de therapie zijn sterk individueel bepaald door de persoon van betrokkene. Te denken valt aan de thema's als macht, loyaliteit in relatie tot de biografie, de betekenis van de relationaliteit, en, in het geval van een smpr-zaak seksualiteit. Zie verder art. 11.

5.2 Duur van de aan betrokkene op te leggen / door hem te volgen therapie.

5.2.1 De BCGA overlegt met de therapeut over duur van de therapie en frequentie van de therapiegesprekken.

5.2.2 Bepalend is wat in de therapiepraktijk gebruikelijk is, afwijkingen naar boven of beneden zijn mogelijk, maar dienen door de BCGA gemotiveerd te worden ³.

ALS INDICATIE: Een psychotherapeutische daderbehandeling beslaat in het algemeen gesproken 2 tot 3 jaar.

5.2.3 De duur van de therapie is maximaal drie jaar

5.3 Kosten van de therapie

De kosten van de therapie dienen redelijk te zijn, gerelateerd aan wat in de praktijk gangbaar is. Indien betrokkene -die de kosten zelf draagt- vragen heeft over de (redelijkheid van de) kosten kan de BCGA hierover voor hem advies inwinnen.

5.4 De aan de therapeut te stellen **eisen**

5.4.1 De therapeut is een in het betreffende BIG-register geregistreerde psychotherapeut, klinisch psycholoog of psychiater ¹⁴.

5.4.2 De therapeut is bij voorkeur gespecialiseerd in daderbehandeling en heeft bij voorkeur enige affiniteit/bekendheid met de thema's 'religie', 'kerk' en 'beroep van predikant'.

¹¹ Zie de toelichtende opmerkingen onderaan dit protocol.

¹² Landelijke Vereniging voor Supervisie en Coaching - www.lvsc.eu

¹³ zie <http://www.raadkpv.nl/supervisoren.htm>

¹⁴ Het BIG-register wordt onderhouden op basis van de Wet BIG (Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg). Het BIG-register geeft duidelijkheid over de bevoegdheid van een zorgverlener. Zie <https://www.bigregister.nl>

- 5.5** De (wijze van) **rapportage**
De BCGA bespreekt met de therapeut de punten waarover zijn rapportage uitsluitend dient te geven en maakt hierover afspraken (zie artikel 11.2).

6 NADERE UITWERKING GEESTELIJKE BEGELEIDING

- 6.1** De **eindtermen**
Na afronding van het traject van geestelijke begeleiding dient de begeleider aan te geven of er in voldoende mate ruimte is in de nieuw gegroeide verhouding in de Godsrelatie voor de mogelijkheid van een nieuwe roeping tot het ambt.
Zie verder art. 11.
- 6.2** **Duur** van de aan betrokkene op te leggen / door hem te volgen geestelijke begeleiding.
- 6.2.1** De BCGA overlegt met het TWP over duur van de geestelijke begeleiding en frequentie van de begeleidingsgesprekken.
- 6.2.2** Bepalend is wat in de praktijk van geestelijke begeleiding gebruikelijk is, afwijkingen naar boven of beneden zijn mogelijk, maar dienen door de BCGA gemotiveerd te worden 3.

ALS INDICATIE: gemiddeld zijn 8 gesprekken in (1 jaar) nodig voor een zorgvuldig proces.

- 6.2.3** De duur van de geestelijke begeleiding is maximaal drie jaar
- 6.3** **Kosten** van de geestelijke begeleiding
De kosten van de geestelijke begeleiding dienen redelijk te zijn, gerelateerd aan wat in de praktijk gangbaar is.
Indien betrokkene -die de kosten zelf draagt- vragen heeft over de (redelijkheid van de) kosten kan de BCGA hierover voor hem advies inwinnen.
- 6.4** De aan de geestelijk begeleider te stellen **eisen**
- 6.4.1** De geestelijk begeleider dient bij de 'Gaandeweg'¹⁵ geregistreerd te zijn.
- 6.4.2** De geestelijk begeleider werkt bij het TWP of wordt door het TWP aangewezen.

- 6.5** De (wijze van) **rapportage**
De BCGA bespreekt met de geestelijk begeleider de punten waarover zijn rapportage uitsluitend dient te geven en maakt hierover afspraken (zie artikel 11.2).

HOOFDSTUK II: DE GANG VAN ZAKEN

7 DE MELDING DOOR HET CVO

- 7.1** Indien een CvO supervisie voorschrijft informeert het de BCGA hierover zodra de tuchtmaatregel onherroepelijk is geworden ¹⁶. Het CvO geeft daarbij aan of supervisie in enge zin of therapie is voorgescreven.
- 7.2** Het CvO verstrekt aan de BCGA de uitspraak of -bij hoger beroep- de uitspraken.

8 HET EERSTE GESPREK

- 8.1** Na ontvangst van de melding dat aan betrokkene supervisie is voorgeschreven neemt de BCGA onverwijld contact met hem op.
Communicatie tussen BCGA en betrokkene geschiedt over de hoofdzaken schriftelijk met ontvangstbevestiging en overigens op elke daarvoor geschikte manier (telefonisch, per mail, schriftelijk), een en ander ter beoordeling van de BCGA.
- 8.2** In het contact roept de BCGA betrokkene op voor het eerste gesprek, dat zo spoedig mogelijk wordt gehouden.
- 8.3** Het gesprek wordt aan de zijde van de BCGA gehouden door de delegatie; één van de delegatieleden treedt op als voorzitter.
- 8.4** Bij dit eerste gesprek kan een raadsman van betrokkene aanwezig zijn.
- 8.5** Doel van het gesprek is dat de BCGA een (eerste) oordeel kan vormen over wat nodig is om te komen tot verbetering van het functioneren van c.q. herstel van vertrouwen in betrokkene als het gaat om diens staan in het ambt van predikant.

¹⁶ In het geval dat een regionaal college de maatregel heeft opgelegd, is deze onherroepelijk zodra de beroepstermijn ongebruikt is verstreken - dan doet het RCO de melding. Wordt wel hoger beroep ingesteld wordt er geen melding gedaan. De uitspraak van het GCO is direct onherroepelijk.

- 8.6** Tijdens het gesprek deelt de delegatie betrokkene mee welke vorm van supervisie wordt opgelegd en bespreekt de delegatie of geestelijke begeleiding wordt voorgeschreven.
- 8.7** De delegatie geeft betrokkene aanwijzingen voor de door hem te maken keuze van supervisor –zie de artikelen 4.4 en 5.4.
- 8.8** Indien tevens geestelijke begeleiding wordt voorgeschreven, meldt de delegatie zo spoedig mogelijk aan betrokkene wie volgens art. 6.4 de geestelijk begeleider is.
- 8.9** Betrokkene legt zelf contact met de supervisor en geestelijk begeleider.
- 8.10** De kosten van de opgelegde supervisie en de geestelijke begeleiding worden door betrokkene gedragen.

9 SCHAKELBEPALING GEESTELIJKE BEGELEIDING

Het bepaalde in de navolgende artikelen 10 tot en met 14 is van overeenkomstige toepassing op de geestelijke begeleiding c.q. begeleider.

10 VERTROUWELIJKHEID

- 10.1** Hetgeen tussen betrokkene en supervisor is besproken is vertrouwelijk.
- 10.2** Er kunnen over de inhoud van de supervisie alleen afspraken gemaakt worden tussen de delegatie en de supervisor, en alleen mededelingen gedaan worden door de supervisor aan de delegatie indien en voor zover betrokkene daartoe toestemming geeft aan de supervisor. Een gegeven toestemming kan ten allen tijde door betrokkene worden ingetrokken.
- 10.3** Indien betrokkene aan de supervisor geen toestemming geeft –of niet in voldoende mate, zulks ter beoordeling van de delegatie- zal het hierna in artikel 14 bedoelde oordeel van de delegatie luiden, dat betrokkene niet geschikt is, tenzij feiten en omstandigheden tot een ander oordeel aanleiding geven.
- 10.4** Betrokkene meldt aan de delegatie of hij toestemming heeft gegeven c.q. dat hij deze heeft ingetrokken.

11 EERSTE CONTACT TUSSEN BCGA EN SUPERVISOR BIJ DE AANVANG VAN HET SUPERVISIETRAJECT

- 11.1** Bij de aanvang van het supervisietraject –na de eerste bespreking tussen betrokkene en supervisor- informeert betrokkene de delegatie over de door hem gekozen supervisor.

- 11.2** De delegatie neemt contact op met de supervisor teneinde met hem te bespreken
- de eindtermen van de supervisie en
  - de wijze waarop deze aan het einde van de supervisie hierover zal rapporteren.

Daarbij wordt rekening gehouden met alle relevante feiten en omstandigheden zoals de aard van de zaak, de zwaarte van de opgelegde tuchtmaatregel en de opstelling van betrokkene.

- 11.3** Op dit eerste contact is het gestelde in artikel 10 van toepassing.

12 CONTACTEN TIJDENS HET TRAJECT VAN SUPERVISIE

- 12.1** Na het eerste contact onderhoudt de delegatie contact met de supervisor tijdens de supervisie met een frequentie die door de delegatie en de supervisor zinvol wordt geacht. Doel van dit contact is te volgen of betrokkene zich houdt aan de opgelegde supervisie.
- 12.2** In het geval dat betrokkene zich niet houdt aan de supervisie roept de delegatie hem op voor een gesprek.
- 12.3** Tenzij betrokkene tijdens dit gesprek een valide reden opgeeft voor het niet (voldoende) meewerken aan de supervisie deelt de delegatie hem tijdens dit gesprek mee, dat de BCGA een negatief oordeel omtrent de geschiktheid van betrokkene zal afgeven.
- 12.4** De supervisor en de geestelijk begeleider houden tijdens het supervisietraject contact voor zover dit nodig is voor het goede verloop van de supervisie en de geestelijke begeleiding.
- 12.5** Op de in dit artikel genoemde contacten is het gestelde in art. 10 van toepassing.

13 EINDE SUPERVISIE EN BEOORDELING DOOR SUPERVISOR

Aan het einde van de supervisie rapporteert de supervisor aan de delegatie op de door hen overeengekomen wijze, met inachtneming van het bepaalde in artikel 10.

14 HET OORDEEL VAN DE DELEGATIE: ADVIES AAN DE BCGA

- 14.1** De delegatie formuleert op basis van het oordeel van de supervisor c.q. geestelijk begeleider haar eigen oordeel of betrokkene geschikt of niet-geschikt is voor het ambt van predikant.

14.2 De delegatie is –met inachtneming van het in artikel 10.3 en 12.3 bepaalde- vrij in haar oordeel.

14.3 De delegatie nodigt betrokkene uit voor een gesprek, waarin zij haar oordeel aan betrokkene kenbaar maakt.
Bij dit gesprek kan een raadsman van betrokkene aanwezig zijn.
De delegatie bevestigt de inhoud van het gesprek binnen 14 dagen schriftelijk aan betrokkene.

14.4 Na het gesprek met betrokkene legt de delegatie zijn schriftelijk oordeel als advies voor aan de BCGA.

15 HET OORDEEL VAN DE BCGA; MELDING AAN HET MODERAMEN VAN DE GENERALE SYNODE

15.1 De BCGA geeft op basis van het advies van de delegatie een oordeel.

15.2 Het oordeel luidt dat betrokkene geschikt is voor het ambt van predikant of dat hij dat niet is.

15.3 De BCGA deelt zijn oordeel mee aan betrokkene en aan het moderamen van de generale synode.

TOELICHTENDE OPMERKINGEN

(Bij art. 4.2.2, 5.2.2 en 6.2.2) Als het om de duur en frequentie van de supervisie, therapie of geestelijke begeleiding gaat is steeds opgemerkt, dat daarbij bepalend is wat gebruikelijk is, dat afwijkingen mogelijk zijn, maar dat die door de BCGA gemotiveerd moeten worden.

Hiermee is het volgende bedoeld:

- de ordinantietekst schrijft voor, dat er in het protocol iets is opgenomen over duur en frequentie;
- in de praktijk bestaan hiervoor ongetwijfeld bepaalde indicaties;
- of deze steeds precies gevolgd kunnen worden zal echter afhankelijk zijn van de omstandigheden van het geval, en dit zal onderwerp van gesprek zijn tussen supervisor en BCGA.
- Indien de BCGA nu tot een beslissing komt over duur en frequentie van de supervisie, die duidelijk afwijkt van wat gebruikelijk is, is dat aan de BCGA, maar dan moet deze zijn argumentatie wel inzichtelijk maken.

16 MEDEDELINGEN DOOR HET MODERAMEN

16.1 Het moderamen doet van het oordeel van de BCGA mededeling aan de volgende instanties:

1. het GCO, die van de mededeling een aantekening maakt in het register;
2. de RACV;
3. het MbP;
4. SMPR.

Indien betrokkene nog verbonden is aan een gemeente tevens aan

5. de kerkenraad van de gemeente;
6. het BMCV, waaronder de gemeente valt.

16.2 Indien betrokkene niet geschikt wordt bevonden doet het moderamen tevens mededeling aan het GCA, en geeft het moderamen de zaak ter behandeling aan het GCA, overeenkomstig ord. 3-21.

BIJLAGE BIJ PROTOCOL SUPERVISIE

Volmachtscompetenties en uitsluitingscriteria m.b.t. de geschiktheid voor het ambt van predikant, ontleend aan het rapport 'Rapport van de vervolggcommissie geschiktheidsonderzoek toekomstige predikanten'¹⁷

DE VOLMACHTSCOMPETENTIES ZIJN:

Van de predikant wordt verwacht dat hij/zij

- om kan gaan met de bij het ambt behorende bevoegdheden (legitimatie), (vol-)macht en
- vrijheid;
- betrouwbaar is in de uitoefening van zijn/haar ambt
- een persoonlijkheid en persoonlijke spiritualiteit heeft, die getuigen van groei en
- ontwikkeling
- liefde heeft voor en verbondenheid voelt met het geheel van de kerk;
- leiding kan geven en kan samenwerken.

DE UITSLUITINGSCRITEIA ZIJN:

a. Legitimatie, volmacht en vrijheid.

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- niet in staat of bereid is zijn/haar eigen vooronderstellingen te onderkennen, en/of deze niet kan of wil opschorten;
- niet in staat is zichzelf te profileren, noch een autonome positie in kan nemen tegenover een ander c.q. de gegeven gesprekspartner.

b. Betrouwbaarheid in de ambtsuitoefening

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- niet bereid of in staat is transparant te zijn in zijn of haar handelen;
- niet bereid of in staat is verantwoording af te leggen van werkzaamheden en keuzen.

¹⁷ Rapport behandeld en aanvaard in vergadering van generale synode van 16 juni 2006

c. Een persoonlijkheid en persoonlijke spiritualiteit, die getuigen van groei en ontwikkeling. ¹⁸

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- trekken heeft van rigiditeit dan wel vormloosheid in zijn of haar persoonlijkheid;
- in zijn of haar persoonlijke spiritualiteit, geloof en/of geloofsbeleving blijk geeft van rigide of amorfe trekken.

d. Liefde voor en verbondenheid met het geheel van de kerk

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- de kerk bovenmate idealiseert;
- de kerk hem/haar onverschillig laat.

e. Leiding geven en samenwerken

Uitsluiting geldt wanneer iemand

- zich in relatie tot een ander er buiten, er boven of er onder stelt;
- zich niet bewust is van zijn/haar eigen grenzen en die van anderen. ¹⁹

---

¹⁸ Het accent ligt hierbij op de dynamiek en de groei in de persoonlijkheid en persoonlijke spiritualiteit. Overigens mag een zekere mate van rijpheid verlangd worden wanneer wij het ambt aan een kandidaat toevertrouwen.

¹⁹ Al eerder is gewezen op het gegeven dat er een zeker grensverkeer is tussen beroepscompetenties en volmachtscompetenties. In de gesprekken die de commissie voerde met de verschillende geledingen werd op dit risico gewezen, met name naar aanleiding van de criteria B en E. De commissie is enerzijds van mening dat dit grensverkeer onontkoombaar is. Anderzijds vindt zij – uitgaande van de intentie van de synode om zaken in deze zoveel mogelijk te onderscheiden - dat de toetsing van bovenstaande criteria, voorzover deze raken aan beroepscompetenties, in het geschiktheidsonderzoek op andere wijze geschiedt dan in de opleiding: in het geschiktheidsonderzoek worden de criteria onderzocht op de wijze waarop iemand met deze competenties omgaat en staat dus de attitude van de betrokkene centraal. De geschiktheidscommissie toetst geen vaardigheden of kennis. Die komt voor rekening van de opleiding.

Protocol Verzoening in opzichtzaken als bedoeld in art. 15 GRKR

ord. 10-6-4 en art. 15-14 GRKR

1 ALGEMEEN

1 Dit protocol is het door de kleine synode op grond van art. 15-14 GRKR vastgestelde protocol voor gevallen dat een tuchtmaatregel is opgelegd ter zake van gedragingen als bedoeld in art. 15 GRKR en die tuchtmaatregel tevens in werking is getreden, met het oog op verzoening van degene, aan wie de tuchtmaatregel is opgelegd (hierna in dit protocol aangeduid als 'betrokkene') met het slachtoffer, haar ²⁰ naasten en de gemeente.

2 In dit protocol is alleen geregeld hetgeen in de nota daderbeleid is gesteld over de onderwerping door betrokkene aan de uitspraak van het CvO. Verdergaande maatregelen met het oog op de gang van zaken daarna, gericht op verzoening, zijn niet beschreven.

2 DE VERKLARING

3 Betrokkene stelt binnen een maand nadat de tuchtmaatregel in werking is getreden, een verklaring op. In deze verklaring

- onderwerpt hij zich aan de uitspraak van het CvO en
- erkent hij dat het CvO hem schuldig heeft bevonden aan hetgeen in de uitspraak over hem is uitgesproken.

4 Betrokkene legt de onder art. 3 genoemde verklaring ter beoordeling voor aan de BCGA.

5 De BCGA neemt een besluit over de volgende zaken:

- a) tegenover wie dient de verklaring afgelegd te worden:
  1. tegenover het slachtoffer/haar naasten en tegenover de kerkenraad (twee afzonderlijke momenten) of
  2. tegenover het slachtoffer/haar naasten, tegenover de kerkenraad en tegenover de gemeente (drie afzonderlijke momenten);

indien a sub 2): hoe de verklaring tegenover de gemeente gestalte dient te krijgen (eenvoudige mededeling in het kerkblad, eventueel door de kerkenraad, besloten gemeente-avond);

- b) of de verklaring, gelet op de beslissing, bedoeld onder a), de juiste inhoud heeft;
- c) of de BCGA bij bepaalde momenten aanwezig zal zijn en zo ja, welke.

6 De BCGA betreft bij het onder 5 genoemde besluit een deskundige²¹.

De BCGA laat betrokkene binnen twee weken haar oordeel weten.

7 De onder art. 6 bedoelde mededeling kan inhouden dat de BCGA met de verklaring instemt, dat de BCGA niet met de verklaring instemt of dat de BCGA meer tijd voor de beoordeling nodig heeft. Indien de BCGA de verklaring niet goedkeurt geeft het zij aan, welke wijzigingen zij noodzakelijk acht. Indien de BCGA meer tijd nodig heeft laat zij weten binnen welke termijn de beoordeling gegeven zal worden.

8 Indien de BCGA wijzigingen heeft voorgeschreven, stelt betrokkene een daaraan aangepaste verklaring op.

9 Betrokkene zendt binnen 1 week na ontvangst van de mededeling van de BCGA zijn (aangepaste) verklaring en de mededeling van de BCGA toe aan de kerkenraad. Tevens zendt betrokkene deze stukken aan SMPR, dit is nader geregeld in art. 12 en 13.

3 DE KERKENRAADSBIJENKOMST

10 De kerkenraad belegt binnen 2 weken na ontvangst van de stukken, bedoeld onder 9, een bijeenkomst. Bij deze bijeenkomst zijn alleen aanwezig:

- de leden van de kerkenraad
- (eventueel) een delegatie van de BCGA
- betrokkene, eventueel in aanwezigheid van zijn/haar raadsman.

11 Indien de BCGA aanwezig is zit deze de bijeenkomst voor.

Tijdens de bijeenkomst legt betrokkene de verklaring af.

Tijdens de bijeenkomst is er gelegenheid voor de kerkenraad om in te gaan op de verklaring of daarover vragen te stellen, en voor betrokkene hierop te reageren.

²⁰ Waar in dit protocol in dit verband over 'zij' of 'haar' gesproken wordt, dient in voorkomende gevallen 'hij' of 'zijn' gelezen te worden.

²¹ Hiervoor kan een beroep gedaan worden op de deskundigen, genoemd in art. 15 GRKR.

Van de bijeenkomst wordt door de BCGA een verslag opgesteld, dat alleen aan het dossier van de BCGA wordt toegevoegd.

4 COMMUNICATIE MET HET SLACHTOFFER

- 12** Betrokkene geeft zijn verklaring, als het gaat om de toezending aan SMPR, de vorm van een brief aan het slachtoffer. De coördinator van SMPR overlegt met de vertrouwenspersoon van het slachtoffer over doorzending van de verklaring aan het slachtoffer.

De vertrouwenspersoon gaat bij het slachtoffer na of deze de verklaring wenst te ontvangen.

Indien het slachtoffer dit wenst, ontvangt zij de verklaring.

- 13** Indien het slachtoffer dit wenst kan deze een schriftelijke reactie op de verklaring geven.

Deze reactie kan gericht zijn aan betrokkene en/of aan de BCGA.

Indien het slachtoffer dit wenst, en betrokkene daaraan mee wil werken, zal de BCGA een bijeenkomst tussen slachtoffer en betrokkene beleggen.

5 COMMUNICATIE MET DE GEMEENTE

- 14** Indien de BCGA heeft besloten, dat er ook over de opgelegde tuchtmaatregel gecommuniceerd dient te worden met de gemeente wordt dit in gang gezet nadat de in artikelen 11 en 12 genoemde bijeenkomst met de kerkenraad heeft plaatsgevonden en de in de artikelen 13 en 14 genoemde communicatie met het slachtoffer naar het oordeel van de BCGA voldoende is geweest.

- 15** Indien de BCGA heeft besloten, dat de communicatie met de gemeente dient te geschieden in de vorm van een gemeentebijeenkomst belegt de kerkenraad deze, waartoe alle gemeentelieden worden uitgenodigd.

De kerkenraad overlegt voorafgaande aan het beleggen van de gemeentebijeenkomst met de BCGA over de inhoud en de agenda van de bijeenkomst.

De uitnodiging van de gemeentelieden geschiedt door middel van een mededeling in het kerkblad en door een afkondiging na de zondagse eredienst.

- 16** Een delegatie van de BCGA is aanwezig bij de gemeentebijeenkomst; een lid van de BCGA zit de bijeenkomst voor.

Van de bijeenkomst wordt door de BCGA een verslag opgesteld, dat alleen aan het dossier van de BCGA wordt toegevoegd.

6 VERVOLG

- 17** De BCGA is bevoegd nadere suggesties te doen aan betrokkene, de kerkenraad en -met het oog op communicatie daaromtrent met het slachtoffer- met de coördinator van SMPR, gericht op een verdergaande verzoening.

ENKELE TOELICHTENDE OPMERKINGEN

1. Verklaring *tegenover de kerkenraad*.

Bij de lichtere tuchtmaatregelen blijft de predikant verbonden aan de gemeente. In dat geval is de betrokkenheid van de kerkenraad duidelijk.

Er zijn echter gevallen, waarin dit minder duidelijk is.

In het geval van schorsing voor onbepaalde tijd wordt de predikant altijd tevens losgemaakt van zijn gemeente. Men zou kunnen menen dat de kerkenraad dan *formeel* 'geen partij' meer is.

En nog een andere situatie is, dat de feiten, die aanleiding hebben gegeven tot de opzichtzaak, gespeeld hebben in een vorige gemeente van de predikant, waarvan dan wellicht ook het slachtoffer gemeentelid is.

Omdat het geven van de verklaring staat in het bredere kader van verzoening van predikant binnen de kerk, en zijn mogelijkheden om in het ambt te blijven, dient in dezen niet op deze formele wijze geredeneerd te worden.

Dit betekent dat dit protocol ook bij schorsing voor onbepaalde tijd gevolgd dient te worden, en dat het tevens gevolgd kan worden in relatie met de kerkenraad van de vorige gemeente, als de feiten zich daar afgespeeld hebben.

Het is aan de BCGA om hierin een zinvolle uitwerking van het protocol te kiezen.

2. De uitdrukking 'het afleggen van de verklaring' kan een beeld oproepen van een soort 'tribunaal', waarvoor de predikant zou moeten verschijnen.

Dan kan het beleggen van een 'gesprek' ervaren worden dan als een lichtere vorm, die bij lichtere tuchtmaatregelen geschikter zou zijn. Wij gaan er echter van uit dat er altijd sprake zal zijn van een setting, waarbinnen met respect en veiligheid voor *allen* gesproken kan worden, ondanks het beladen onderwerp.

Bij de uitdrukking 'het afleggen van een verklaring' gaat het erom, dat van het gesprek altijd een vast onderdeel zal zijn het vermelden door de predikant van hetgeen in de vooraf met de BCGA afgestemde verklaring is gesteld, en dat daarvan niet afgeweken wordt.

Protocol informatie en register

art. 14a en art. 15 lid 13 GRKR

1 ALGEMEEN

- 1 Op grond van art. 14a GRKR dient de kleine synode een protocol vast te stellen waarin (o.a.) degenen die informatiegerechtigd zijn met betrekking tot de toepassing van tuchtmaatregelen worden aangewezen.
- 2 Voor tuchtmaatregelen in het algemeen heeft de kleine synode geen regels vastgesteld naast de reeds in ord. 10-4 en ord. 10-5 geregelde toezending van afschriften van uitspraken van opzichtcolleges.
- 3 Voor tuchtmaatregelen inzake misbruik van pastorale of gezagsrelaties, als bedoeld in art. 15 GRKR, zijn nadere regels gegeven in Paragraaf 2.

2 ZAKEN MET BETREKKING TOT MISBRUIK VAN PASTORALE OF GEZAGSRELATIES

4 INFORMATIEPLICHT RCO

Indien de feiten en omstandigheden dan wel het verzoek als bedoeld in ord. 10-9 zaken betreffen als bedoeld in art. 15 GRKR, informeert het RCO bij het GCO in hoeverre de betrokkene bij de zaak al betrokken was bij een eerdere zaak als bedoeld in art. 15 GRKR, in de zin dat hij het in artikel 6 genoemde register voorkomt als een persoon, waarop een tuchtmaatregel van toepassing is (geweest) vanwege gedragingen bedoeld in art. 15 GRKR.

5 INFORMATIE OVER EEN EERDERE ZAAK

Indien van de artikel 4 bedoelde eerdere betrokkenheid sprake is zendt het GCO aan het RCO toe

- de integrale uitspraak in de eerdere zaak, waarin de namen van alle daarin genoemde personen, behalve die van betrokkene, geanonimiseerd zijn;
- voor zover nodig voor het goede begrip een korte eveneens geanonimiseerde beschrijving van de eerdere zaak;

een en ander onder de verantwoordelijkheid van de secretaris van het GCO.

6 HET REGISTER

- 6.1 Het GCO houdt een register bij met betrekking tot personen, die door een RCO of het GCO een tuchtmaatregel is opgelegd op grond van art. 15 GRKR. In dit register zijn van deze personen vermeld:
  - a. naam, voornamen, geboortedatum en adres ten tijde van het opleggen van de tuchtmaatregel;

- b. aard en –indien van toepassing- duur van de maatregel.
- c. het college dat de zaak in eerste aanleg behandelde;
- d. de datum van de uitspraak;

indien van toepassing:

- e. de ambtelijke vergadering waaraan betrokkene als ambtsdrager was verbonden ten tijde van het opleggen van de tuchtmaatregel.
  - f. de uitspraak in hoger beroep;
  - g. nadere bijzonderheden betreffende de maatregel, die van belang zijn voor de werking van de maatregel in gemeenten en kerk (bijvoorbeeld: een territoriale beperking);
- 6.2 Opnemings in het register geschiedt zo spoedig mogelijk nadat de uitspraak is gedaan. Indien hoger beroep wordt ingesteld wordt dit achter de vermelding in het register genoteerd.

7 OVERIGE INFORMATIEGERECHTIGDEN EN DE AAN HEN TE VERSTREKKEN INFORMATIE

Op grond van het besluit van de kleine synode d.d. 28 november 2014 dient het GCO de informatie, genoemd in artikel 6 onder de punten a) t/m g) zo spoedig mogelijk te verstrekken aan de volgende instanties en personen:

1. de BCGA;
2. de RACV - alleen in geval van een schorsing voor bepaalde of onbepaalde tijd en een ontzetting uit het ambt;
3. het Team Werkbegeleiding van de dienstenorganisatie;
4. het Mobiliteitsbureau Predikanten van de dienstenorganisatie.

Indien een persoon, die is vermeld in het register, pastorale bijstand verlangt van de pastor voor buitengewone omstandigheden, die is verbonden aan het GCV, meldt de pastor dit bij het GCO, waarna deze eveneens de hier genoemde informatie ontvangt, alsmede een afschrift van de uitspraak, waarin de tuchtmaatregel is opgelegd.

TOELICHTENDE OPMERKINGEN

Bij § 1

In dit protocol is een aantal zaken bij elkaar gebracht.

Schematisch kunnen zij als volgt worden weergegeven:

	WAAR IS DE NIEUWE KERKORDELIJKE REGELING TE VINDEN:	VRAAGT DE KERKORDELIJKE REGELING OM EEN PROTOCOL?	GAAT HET OVER ALLE OPZICHTZAKEN?
informatiegerechtigde instanties	14a GRKR, tweede zinsdeel	Ja	Ja
informatie aan RCO	15-13 GRKR, tweede streepje	nee, kerkordetekst regelt het zelf	nee, alleen misbruikzaken
register	15-13 GRKR, derde streepje	Ja	nee, alleen misbruikzaken
verstrekking van gegevens aan door kleine synode aangewezen organen	15-13 GRKR, vierde streepje	nee, kerkordetekst regelt het zelf, maar verlangt wel een concrete beslissing van de kleine synode.	nee, alleen misbruikzaken

Nu bevatten als het om alle opzichtzaken gaat ord. 10-4 en 10-5 al voorschriften aan wie afschriften van uitspraken toegezonden moeten worden. Dit valt dus qua onderwerp samen met rij 1 van het schema.

Door in dit protocol te vermelden dat de kleine synode het daarbij laat, is voldaan aan het voorschrift, dat dit bij protocol geregeld moet worden. Vervolgens wordt aangekondigd, dat het in paragraaf 2 in het bijzonder zal gaan om misbruikzaken.

- In art. 15 lid 13, ten tweede, is bepaald dat het GCO informatie over een eerdere misbruikzaak vraagt, indien het RCO daarom vraagt ('desgevraagd'). In het protocol is vastgelegd dat het RCO 'standaard' bij dit soort zaken om informatie vraagt (artikelen 4 en 5). Bij de informatie die het GCO verschaft is het midden gehouden tussen goede informatievoorziening en bescherming van (de privacy) van degenen die (op enigerlei wijze) betrokken waren bij de eerdere zaak.
- Bij de vormgeving van het register zal –uiteraard– een vorm gekozen worden, waarbij de vertrouwelijkheid is gewaarborgd.
- In artikel 7 van dit protocol wordt uitwerking gegeven aan art. 15-13 GRKR, vierde streepje. Dit artikellid veronderstelt een aanwijzing door de kleine synode. Deze aanwijzing mag geacht gedaan te zijn in de besluitvorming van de kleine synode over deze protocollen op 28 november 2014. Bij de aanwijzing van de instanties is aansluiting gezocht bij de nota daderbeleid. De RACV wordt alleen ingeseind in bepaalde gevallen, omdat de RACV overigens geen taken heeft in het kader van het daderbeleid. De pastor voor buitengewone omstandigheden, verbonden aan het GCV, wordt alleen geïnfor-

meerd indien betrokkene gebruik wil maken van deze pastor.

Register en Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)

- Het register is een vorm van verwerking van persoonsgegevens in de zin van de WBP. Het gaat daarbij om 'bijzondere' persoonsgegevens in de zin van art. 16 WBP, namelijk een persoonsgegeven omtrent godsdienst. Daarvoor geldt, dat niemand deze mag verwerken, behalve het kerkgenootschap waarvan betrokkene lid is. Deze verwerking dient overigens te voldoen aan de algemene (zorgvuldigheids)vereisten van de WBP.
- Verwerkingen dienen aangemeld te worden bij het College voor de Bescherming van de persoonsgegevens (CBP – art. 27 e.v. WBP), tenzij de verwerking van aanmelding is vrijgesteld (in het zgn. Vrijstellingsbesluit WBP van 7 mei 2001). Van vrijstelling is sprake indien de verwerking valt onder de in art. 4 van het Vrijstellingsbesluit genoemde categorieën, namelijk indien
  - de verwerking 'slechts' geschiedt voor ...
  - 'de activiteiten die het betrokken genootschap volgens zijn statuut uitoefent' (art. 4 lid 2 sub a),
  - geen andere persoonsgegevens worden verwerkt dan enerzijds de gebruikelijke en anderzijds 'andere ... waarvan de verwerking wordt vereist ingevolge het statuut van het betrokken genootschap' (art. 4 lid 3 sub e) en
  - de gegevens slechts worden verstrekt aan 'degenen, waaronder begrepen derden, die belast zijn met of leiding geven aan de in het tweede lid bedoelde activiteiten of die daarbij noodzakelijk zijn betrokken'.

Het register valt onder deze omschrijvingen en behoeft derhalve niet aangemeld te worden.

Protocol werkinstructies

art. 14a GRKR

Voor de in dit protocol gebruikte afkortingen en begrippen wordt verwezen naar bijlage 5 van deze nota protocollen; specifiek worden in dit protocol volgende begrippen gehanteerd:

betrokkene = degene aan wie een tuchtmaatregel is opgelegd (zowel in smpr-zaken als in andere zaken).

ALGEMENE OPMERKINGEN

- 1 Art. 14a GRKR betreft niet alleen smpr-zaken, maar alle tuchtzaken. Hetzelfde geldt daarom voor dit protocol.
- 2 Dit protocol betreft de tuchtmaatregelen schorsing voor bepaalde of onbepaalde tijd, en ontzetting.

Bij ontzetting uit het ambt (de zwaarste tuchtmaatregel) is betrokkene geen predikant meer. Niettemin vereist de zorgvuldigheid naar alle betrokkenen binnen de kerk, dat ook bij ontzetting deze maatregelen zo veel mogelijk worden uitgevoerd.

- 3 Het bepaalde in artikel 1.3. geldt ook in het geval dat vanwege de tuchtmaatregel van de ambtelijke vermaning tevens supervisie is voorgeschreven.

DE WERKINSTRUCTIES

1 WERKINSTRUCTIE REGIONAAL ADVISEUR CLASSICALE VERGADERINGEN (RACV)

- 1.1 De RACV neemt zo spoedig mogelijk nadat hij de uitspraak van het CvO, heeft ontvangen of daarvan heeft kennisgenomen²² contact op met betrokkene.
- 1.2 De RACV inventariseert met betrokkene de verplichtingen en afspraken, die deze met het oog op zijn ambtswerkzaamheden in de periode van schorsing

heeft (gemaakt), zoals preekbeurten, het leiden van rouw- en trouwdiensten, pastorale afspraken, het bijwonen van ambtelijke vergaderingen.

De RACV zegt namens betrokkene al deze zaken af.

- 1.3 In het bijzonder informeert de RACV bij betrokkene of hij op enigerlei wijze in contact is met een gemeente, die een beroep op hem wil uitbrengen of al uitgebracht heeft.
Zo ja, dan informeert de RACV hierover het MbP.

- 1.4 Indien de RACV op enigerlei wijze gewaar wordt, dat betrokkene zich niet houdt aan de opgelegde maatregel en toch ambtswerkzaamheden verricht, meldt hij dit bij de BCGA.

Opmerking

Het bovenstaande is van toepassing na oplegging van een tuchtmaatregel door een RCO en door het GCO.

Na een uitspraak van het RCO kan betrokkene binnen 30 dagen in beroep gaan (ord. 10-11). In geval van beroep treedt de tuchtmaatregel niet in werking voor de dag, waarop het GCO een eindbeslissing heeft gegeven (ord. 10-11-6).

In de praktijk zal het BMCV in een dergelijk geval vrijstelling van werkzaamheden verlenen (ord. 3-19) voor de periode tot aan de uitspraak van het GCO. Daarmee blijft deze werkinstructie van kracht.

2 WERKINSTRUCTIE MOBILITEITSBUREAU (MBP)

- 2.1 Na de melding²³ van de tuchtmaatregel neemt het MbP contact op met (de) gemeente(n) (de kerkenraad daarvan), waarvan het MbP weet, dat deze in enig stadium van een verkiezings- of beroepingsprocedure verkeren, met als uitkomst betrokkene te beroepen.
- 2.2 Het MbP laat daarbij aan bedoelde gemeente weten, dat betrokkene vanwege een schorsing gedurende de termijn daarvan geen beroep in overweging kan nemen 24 dan wel, dat deze vanwege een ambtelijke vermaning onder supervisie is gesteld; dit laatste staat een beroep niet in de weg.

²² Over smpr-zaken wordt een RACV in zijn hoedanigheid zelf geïnformeerd, over overige tuchtzaken wordt het BMCV geïnformeerd, wat er in de praktijk toe zal leiden, dat de RACV eveneens (vrijwel) onmiddellijk op de hoogte is. Zie over dit verschil het Protocol Informatie en Register.

²³ In het Protocol Informatie en Register is opgenomen, dat de MbP – en het TWP, zie hierna- in geval van smpr-zaken door het GCO worden geïnformeerd. Voor overige opzichtzaken geldt, dat de kleine synode wordt geïnformeerd, die deze informatie deelt met MbP en TWP.

²⁴ Toelichting op de kerkorde, pag. 125

3 WERKINSTRUCTIE TEAM WERKBEGELEIDING PREDIKANTEN (TWP)

Na de melding²⁴ dat op betrokkene een schorsing van toepassing is neemt het TWP met de RACV contact op voor informatie.

Vervolgens handelt het TWP naar bevind van zaken binnen de eigen professionele verantwoordelijkheid.

4 WERKINSTRUCTIE PASTOR VOOR BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN

Indien de betrokkene zich meldt voor begeleiding door een aan het GCV verbonden pastor voor buitengewone omstandigheden, meldt laatstgenoemde dit bij het GCO, teneinde informatie te ontvangen (zie protocol Informatie en register). De pastor handelt vervolgens naar bevind van zaken binnen de eigen ambtelijke en pastorale verantwoordelijkheid.

ENKELE TOELICHTENDE OPMERKINGEN

Van de tuchtmaatregelen staan schorsing voor bepaalde en voor onbepaalde tijd het aannemen van een beroep in de weg. Daarom wordt hierover door de RACV bij de predikant navraag gedaan, en wordt de betreffende gemeente, indien er inderdaad sprake is van een beroepingscontact, op de hoogte gebracht door het MbP.

Hetzelfde geldt in het geval van de tuchtmaatregel van de ambtelijke vermaning, indien het CvO daarbij supervisie heeft opgelegd.

Weliswaar staat noch deze tuchtmaatregel, noch supervisie een beroep in de weg, maar toch is het goed dat de beroepende gemeente op de hoogte is.

Ten eerste past het niet bij een dergelijke maatregel dat daarover geheimzinnig gedaan wordt. Dit kan ook niet verlangd worden van degene die als supervisor professioneel betrokken is, noch van de BCGA, die de uitvoering van de supervisie begeleidt.

Tenslotte geldt, dat supervisie ook bij deze lichte tuchtmaatregel zou kunnen leiden –het is geen uitgangspunt, maar het kàn- tot de uitkomst, dat betrokkene niet geschikt is. Dat behoort de beroepende gemeente bij haar overwegingen te kunnen betrekken.

Protocol publicatie uitspraken

art. 14a GRKR

- 1** Onder de verantwoordelijkheid van het GCO wordt een publicatie verzorgd inzake de uitspraken van de CvO's.
Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de wens in de kerk –rechtzoekenden, beklaagden, algemeen geïnteresseerden- om inzicht te verschaffen in wat het opzicht inhoudt, zonder echter de privacy van betrokkenen te schenden of zodanige details te publiceren, dat hierachter op eenvoudige wijze een concreet geval herkend kan worden.
- 2** In deze publicatie wordt uitleg gegeven over algemene aspecten van het opzicht, zoals de procedures en de aard van de tuchtmaatregelen.
- 3** Verder wordt in algemene zin een beschrijving gegeven van het soort klachten en zaken die zoal door de CvO's worden behandeld.
Daarbij worden punten en argumenten genoemd, waaraan CvO's gewoonlijk aandacht besteden, en hoe zij deze afwegen.
- 4** De publicatie wordt jaarlijks, naar aanleiding van het jaarverslag van het GCO, opgesteld.

Bijlage 1

Wijzigingen in de kerkorde

In het kader van de invoering van de nota daderbeleid is een aantal kerkordeteksten aangepast of toegevoegd.

In deze bijlage wordt per onderwerp aangegeven, om welke kerkordetekst het gaat.

De onderwerpen en kerkordeteksten zijn:

ORDINANTIE	ORDINANTIE	GENERALE REGELING KERKELIJKE RECHTSPRAAK
Supervisie	10-9-7 10-9-7a	
Opheffing schorsing voor onbepaalde tijd	10-9-7 sub d	
Volledige ongeschiktheid	3-21-1	
Verzoening	10-6-4	15-14
Informatie en register		15-13 14a
Bewaarplicht en archieven		15-13
Werkinstructies 14a sub b		14a sub b
Publicatie van uitspraken		14a sub b

1 SUPERVISIE

Vervanging van de slotzin van ordinantie 10 artikel 9 lid 7 door:

In het geval toepassing wordt gegeven aan de in dit lid genoemde middelen dient het betreffende college zich er van te vergewissen of niet tevens toepassing dient te worden gegeven aan demiddelen genoemd in de leden 6 en 7a.

Invoeging van nieuw lid 7a in ordinantie 10 artikel 9:

7a. Zij die zijn belast met de beslissing over het toepassen van een middel van kerkelijke tucht kunnen - in het geval toepassing wordt gegeven aan de in lid 7 sub b, c of d genoemde middelen - tevens de betrokkene onder supervisie stellen, met het oog op herstel van vertrouwen en verbetering van het functioneren van de betrokkene. De supervisie geschiedt onder verantwoordelijkheid van de kleine synode die de supervisie regelt conform een daartoe door haar vastgesteld protocol. Daarin zijn de uitgangspunten opgenomen op basis waarvan de aard en de inhoud van de door de betrokkene onder de supervisie te ondernemen acties worden vastgesteld. Voorts bevat het protocol richtlijnen met betrekking tot de eindtermen waaraan moet worden voldaan, de duur en de

kosten van de supervisie, de aan supervisoren te stellen eisen, en de wijze van rapportage. De termijn van supervisie bedraagt maximaal drie jaar.

2 OPHEFFING SCHORSING VOOR ONBEPAALEDE TIJD

Vervanging van ordinantie 10 artikel 9 lid 7 sub d door:

d. schorsing voor onbepaalde tijd in de vervulling van het ambt of de bediening dan wel in de uitoefening van door de kerk toegekende bevoegdheden, waarbij - voor zover van toepassing - betrokkene tevens wordt losgemaakt van de gemeente waaraan deze is verbonden. Het betreffende college voor het opzicht beoordeelt na een door dit college nader te bepalen periode van ten hoogste drie jaar of toepassing gegeven kan worden aan het bepaalde in de volgende volzin dan wel of er redenen zijn om de schorsing hetzij voor onbepaalde tijd te handhaven hetzij om te zetten in het onder e aangegeven middel van kerkelijke tucht. Het betreffende college is bevoegd tot opheffing van de schorsing voor onbepaalde tijd te

besluiten indien het zich, naast het bepaalde in lid 9, ook heeft vergewist van de geschiktheid van de betrokkene en het consent van de kleine synode tot hervatting van de werkzaamheden behorende bij het ambt of de bediening. Op de verlening van dit consent aan een predikant is de procedure omschreven in ordinantie 3-26-1a van overeenkomstige toepassing.

(ordinantie 3-26-1a luidt:

1a. Wanneer degene die van het ambt werd onthouden, opnieuw toelating tot het ambt van predikant in de Protestantse Kerk in Nederland verlangt, beoordeelt de kleine synode nadat een onderzoek naar de geschiktheid als bedoeld in ord. 13-9 is ingesteld of, en zo ja onder welke voorwaarden, de weg naar het colloquium kan worden geopend.)

3 VOLLEDIGE ONGESCHIKTHEID

Invoeging nieuwe volzin in ordinantie 3 artikel 21 lid 1:

De kleine synode is bevoegd het generale college voor de ambtsontheffing om een zelfde oordeel te vragen, indien ten aanzien van een predikant in samenhang met de toepassing van een middel van kerkelijke tucht als bedoeld in ordinantie 10-9-7 hetzij supervisie is uitgeoefend conform het in ordinantie 10-9-7a bepaalde, zonder dat het beoogde resultaat werd bereikt, hetzij een onderzoek naar de geschiktheid heeft geleid tot een negatief oordeel.

4 VERZOENING

Invoeging nieuw lid 4 in ordinantie 10 artikel 6:

Met het oog op verzoening als bedoeld in het eerste lid kunnen bij of krachtens generale regeling nadere regels worden gesteld.

Invoeging nieuw lid 14 in artikel 15 generale regeling kerkelijke rechtspraak:

14. Indien een tuchtmaatregel is opgelegd ter zake van gedragingen als bedoeld in het eerste lid en die tuchtmaatregel tevens in werking is getreden, wordt met het oog op verzoening met de gemeente en hun naasten, gehandeld conform een daartoe door de kleine synode vastgesteld protocol. De uitvoering van het protocol geschiedt onder verantwoordelijkheid van de kleine synode.

5 INFORMATIE EN REGISTER

Vervanging van artikel 15 lid 13 generale regeling kerkelijke rechtspraak door:

13. Het generale college voor het opzicht:

- ...
- verstrekt desgevraagd aan een regionaal col-

lege, waarbij een bezwaar als bedoeld in dit artikel is ingediend, informatie over de behandeling van een zodanig bezwaar in een eerdere zaak als daarbij één of meer personen zijn betrokken, die ook betrokken zijn bij de zaak die bij dat desbetreffende regionale college is aangebracht;

- houdt een register bij waarin zijn opgenomen gegevens omtrent de personalia van degene ten aanzien van wie een tuchtmaatregel is toegepast, de aard van de opgelegde tuchtmaatregel en de datum van de uitspraak van het college van opzicht dat de maatregel heeft opgelegd, een en ander conform een door de kleine synode hiervoor vastgesteld protocol;
- verstrekt desgevraagd aan daartoe door de kleine synode aangewezen kerkelijke organen gegevens uit het register alsmede de achterliggende dossiers.

en:

Artikel 14a. GRKR Publicatie uitspraken en begeleiding

1. De kleine synode stelt, gehoord het generale college voor het opzicht, een protocol vast omtrent:
  - a. de publicatie van geanonimiseerde uitspraken van colleges

Niet gewijzigd, maar ter informatie bijgevoegd:

Ordinantie 10:

Artikel 10. **Behandeling in eerste aanleg**

1. ...

4. Binnen dertig dagen nadat het besluit tot toepassing van een middel van kerkelijke tucht is genomen, zendt het college daarvan een afschrift aan
  - a. het betrokken gemeentelid of de betrokken ambtsdrager dan wel degene die een bediening vervult,
  - b. degene die de beschuldiging heeft ingebracht,
  - c. de kerkenraad van de gemeente waartoe de betrokkene behoort, als het besluit is genomen door een regionaal college voor het opzicht,
  - d. het breed moderamen van de classicale vergadering van de gemeente waar betrokkene als lid is ingeschreven,
  - e. het generale college voor het opzicht,
  - f. de kleine synode,
  - g. het betrokken college voor de visitatie en
  - h. in daarvoor in aanmerking komende gevallen de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode.

De aan de onder a en b genoemden te verzenden afschriften zijn afschriften die voor gelijkkluidend aan het besluit zijn gewaarmerkt door de secretaris van het regionale college; ze worden aangetekend verzonden.

5. Wordt een besluit genomen om niet over te gaan tot toepassing van een middel van

kerkelijke tucht, dan wordt daarvan, binnen dertig dagen, met redenen omkleed mededeling gedaan aan

- a. degene tegen wie de beschuldiging is ingebracht,
- b. degene die de beschuldiging heeft ingebracht en
- c. de betrokken kerkenraad, als het besluit is genomen door een regionaal college voor het opzicht, onder toezending van een afschrift daarvan aan het generale college voor het opzicht.

Artikel 11. **Beroep**

1. ...
11. Binnen dertig dagen nadat het besluit is genomen zendt het generale college daarvan een afschrift aan
  - a. het betrokken gemeentelid of de betrokken ambtsdrager dan wel degene die een bediening vervult,
  - b. degene die de beschuldiging heeft ingebracht,
  - c. degenen die de beslissing in eerste aanleg hebben genomen,
  - d. de betrokken kerkenraad,
  - e. de betrokken brede moderamina van de meerdere ambtelijke vergaderingen,
  - f. de kleine synode,
  - g. het generale college voor de visitatie,
  - h. het betrokken regionale college voor de visitatie en
  - i. in daarvoor in aanmerking komende gevallen de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode.

De aan de onder a en b genoemden te verzenden afschriften zijn afschriften die voor gelijklopend aan het besluit zijn gewaarmerkt door de secretaris van het generale college; ze worden aangetekend verzonden.

6 **BEWAARPLICHT EN ARCHIEVEN**

Vervanging van artikel 15 lid 13 generale regeling kerkelijke rechtspraak door:

13. Het generale college voor het opzicht: draagt zorg voor de bewaring van de uitspraken en achterliggende stukken die betrekking hebben op de behandeling van bezwaren als bedoeld in dit artikel door de onderscheiden colleges, met dien verstande dat de desbetreffende achterliggende stukken gedurende twintig jaar na de datum van de ontvangst van het bezwaar dienen te worden bewaard.

Indien feiten en omstandigheden daartoe aanleiding geven, kan de kleine synode besluiten de bewaartermijn voor bepaalde uitspraken en stukken telkens met maximaal tien jaar te verlengen. De kleine synode stelt belanghebbenden van zijn besluit in kennis;

7 **WERKINSTRUCTIES**

Invoeging nieuw artikel 14a in de generale regeling kerkelijke rechtspraak:

Artikel 14a. Publicatie uitspraken en begeleiding

1. De kleine synode stelt, gehoord het generale college voor het opzicht, een protocol vast omtrent:
  - a. ...
  - b. de werkinstructies voor de regionale adviseurs van de classicale vergaderingen en kerkelijke organen en lichamen ten aanzien van de begeleiding van de betrokkenen ten aanzien van wie een tuchtmaatregel is opgelegd.

8 **PUBLICATIE VAN UITSPRAKEN**

Artikel 14a. Publicatie uitspraken en begeleiding

1. De kleine synode stelt, gehoord het generale college voor het opzicht, een protocol vast omtrent:
  - a. de publicatie van geanonimiseerde uitspraken van colleges voor het opzicht alsmede de aanwijzing van degenen die informatie-gerechtigd zijn;

Bijlage 2

Het 'belang van de kerk' als toetsingscriterium

INLEIDING

Ord. 10-9-7 sub d noemt bij de opheffing van de schorsing voor onbepaalde tijd (hierna: 'SOT') drie zaken die beoordeeld moeten worden:

- het opzichtcollege kijkt naar de 'lid-9-voorwaarden' en vergewist zich van
  - de geschiktheid van de betrokkene, en
  - het consent van de kleine synode tot hervatting van de werkzaamheden behorende bij het ambt of de bediening.

Hoe verhouden zich deze elementen tot elkaar? Hoe de beoordeling van de geschiktheid tot stand komt is op zich in de nota daderbeleid en de bijbehorende verwerking in kerkordeteksten en de protocollen duidelijk, maar welke zaken dient de kleine synode –of in de praktijk voor haar het moderamen- in overweging te nemen?

Mag daarbij het criterium 'het belang van de kerk' meegewogen worden? Wat bedoelen we daar eigenlijk mee?

En hoe verhoudt zich de afweging van het moderamen zich tot de beoordeling van het opzichtcollege?

Bij de totstandkoming van de protocollen is over deze kwestie uitvoerig gesproken. In deze notitie komen de volgende zaken aan de orde.

Het 'consent van de kleine synode' in de visie van het generale college voor de kerkorde; 'Het belang van de kerk': betekenis van het criterium; De toetsing door het opzichtcollege: de 'lid-9-voorwaarden'; De uitspraak 19/10 van het Generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen; Uitkomst overleg met generaal college voor het opzicht.

1 HET 'CONSENT VAN DE KLEINE SYNODE' IN DE VISIE VAN HET GENERALE COLLEGE VOOR DE KERKORDE

Dat ook de kleine synode een consent moet geven bij de opheffing van de SOT is uitvloeisel van het daderbeleid. Het GCK overwoog hierover in rapport AZ 12-25 (we citeren vanwege de samenhang ook de paragraaf over de heroverweging van de ontzetting uit het ambt):

Intermezzo: terugkeer in het ambt?

Hoe te handelen als een predikant die eerder is ontzet uit het ambt naderhand van mening is dat hij inmiddels weer geschikt is om predikant te zijn, en daartoe een verzoek indient? De kerkorde kent hiervoor geen regel. Het GCKO merkt hierbij op dat hem geen voorbeelden van dergelijke situaties bekend zijn: het GCKO vermoedt dat dergelijke verzoeken zeldzaam zullen zijn. Dat maakt het wijzigen van de kerkorde voor een incidenteel geval discutabel. Het is dan beter om in dergelijke situaties ruimte te bieden voor het toepassen van maatwerk.

Het ligt dan voor de hand de (nieuwe) procedure betreffende verzoeken tot terugkeer in het ambt in de zin van ord. 3-26-1 (nieuw: **vette** tekst is alleen in 1^e lezing vastgesteld, en ligt in november 2012 ter vaststelling in 2^e lezing voor) naar analogie toe te passen: *Het staat een predikant niet vrij het ambt neer te leggen. Een predikant kan evenwel op eigen verzoek eervol van het ambt worden ontheven. Indien in dit verzoek wordt bewilligd, is betrokkene niet langer bevoegd tot de bediening van Woord en sacramenten.*

Wanneer degene die van het ambt werd ontheven, opnieuw toelating tot het ambt van predikant in de Protestantse Kerk in Nederland verlangt, beoordeelt de kleine synode nadat een onderzoek naar de geschiktheid als bedoeld in ord.13-9 is ingesteld of, en zo ja onder welke voorwaarden, de weg naar het colloquium kan worden geopend.

In deze situatie moet de kleine synode dus een consent verlenen. In de praktijk zal de kleine synode deze taak veelal mandateren aan het moderamen. Onderdeel van die procedure is een onderzoek naar de geschiktheid. Daarnaast kan de kleine synode hieraan nadere voorwaarden verbinden (zoals een (extra) deskundigenonderzoek). De achtergrond van deze kerkordewijziging was juist dat de kerk (beleids)vrijheid zou hebben om aan personen die opnieuw wensen te worden toegelaten tot het predikantsambt binnen de Protestantse Kerk, nadere voorwaarden - waaronder een geschiktheidsonderzoek! - te stellen.

Het komt het GCKO voor dat analoge toepassing van deze toekomstige kerkordetext een aantal van de problemen die de nota onderkent, zal ondervangen. Het geeft namelijk aan de kleine synode een ruime discretionaire bevoegdheid om voorwaarden te stellen - inclusief een (aanvullend) geschiktheidsonderzoek! - aan personen die terugkeer tot het ambt verzoeken. Het ligt in de rede dat bij personen met een tuchtrechtelijk verleden, de kleine synode niet over één nacht ijs zal gaan. Als de kleine synode een geschiktheidsonderzoek gelast, kan zij besluiten of zij een aanvullend onderzoek wenst door bijvoorbeeld deskundigen waarvan het GCA zich bedient of deskundigen vanuit het BCGA dan wel een combinatie daarvan. De kleine synode kan echter ook andere deskundigen aanwijzen: zo kan zij maatwerk leveren waarbij het onderzoek wordt afgestemd op de persoon van de betrokkene in relatie tot de gedragingen die tot oplegging van de tuchtmaatregel hebben geleid.

Geschiktheidsonderzoek bij opheffing schorsing voor onbepaalde tijd

Een geschiktheidsonderzoek in relatie tot een opgelegde tuchtmaatregel is in elk geval aan de orde als wordt overwogen een schorsing voor onbepaalde tijd op te heffen. Dan moet worden beoordeeld of de betrokkene in staat is de ambtelijke werkzaamheden behoorlijk te vervullen. Omdat de opheffing van een tuchtmaatregel is voorbehouden aan de colleges voor het opzicht, dient het geschiktheidsonderzoek in de (reeds bestaande) procedure tot opheffing van de tuchtmaatregel te worden ingebed.

In de procedure die zou moeten leiden tot het weer mogen uitoefenen van het ambt wordt in de nota ook uitgebreid beschreven op welke wijze de betrokkene expliciet dient aan te geven het tuchtrechtelijk oordeel te aanvaarden. Voor de slachtoffers zal het immers van belang zijn te weten dat de betrokkene zich ten volle bewust toont van het gewicht van het tuchtrechtelijk oordeel.

Voorts hoort de betrokkene zelf de mogelijkheid te hebben opheffing van de tuchtmaatregel te verzoeken: de bevoegdheid om hiertoe te verzoeken behoort aan belanghebbenden toe te komen en daarvan mag ook degene op wie de maatregel is toegepast, niet worden uitgesloten.

Opheffing zware tuchtmaatregel door CvO: voorwaarden berouw én consent kleine synode

Uiteraard is het belangrijk dat een CvO zich vergewist van én de oprechtheid van het berouw én de geschiktheid voor het ambt

alvorens het instemt met de opheffing van de tuchtmaatregel. In de huidige kerkorde is het aan een CvO zélf om dit te beoordelen. Omdat de opheffing van een zware tuchtmaatregel als de schorsing voor onbepaalde tijd forse implicaties kan hebben op slachtoffers, de kerk en de samenleving, zouden hieraan extra voorwaarden kunnen worden verbonden zoals de instemming of consent van de kleine synode en een geschiktheidsonderzoek. Op de verlening van dat consent kan dan de procedure van ord. 3-26-1 (nieuw) worden toegepast: de kleine synode kan dan eventueel nadere voorwaarden stellen die zij in het belang van de kerk nodig acht.

SAMENGEVAT

- a) (§ 3.5): (ook) voor de opheffing van SOT is consent van de kleine synode nodig, hiervoor kan de procedure van ord. 3-26-1 worden toegepast, waarbij nadere voorwaarden gesteld kunnen worden;
- b) Het GCK noemt hierbij het criterium 'het belang van de kerk';
- c) Als het gaat om de procedure van ord. 3-26-1 geeft het GCK in § 3.4 aan, dat er sprake is van '(beleids)vrijheid', 'ruime discretionaire bevoegdheid om voorwaarden te stellen', 'niet over één nacht ijs gaan' enz.

Opvallend is overigens dat het GCK niet met zoveel woorden zegt, dat de consent-procedure ook zou kunnen inhouden, dat het consent niet wordt verleend.

Toch ligt dat besloten in de woorden 'of en zo ja, onder welke voorwaarden' van ord. 3-26-1a.

- d) Wat het GCK verstaat onder 'het belang van de kerk' wordt niet geheel duidelijk. Het GCK spreekt van 'forse implicaties op slachtoffer, de kerk en de samenleving', maar wat de inhoud van die implicaties is wordt niet verder geëxpliciteerd.

2 HET 'BELANG VAN DE KERK': BETEKENIS VAN HET CRITERIUM

De kerkorde kent een aantal 'transitie-momenten' voor predikanten:

- a) de hernieuwde toelating tot het ambt van predikant van degene, die daarvan eerder eervol werd ontheven (ord. 3-26-1a);
- b) de opheffing van de ontzetting (ord. 10-9-9), waardoor de weg naar het ambt voor betrokkene weer openstaat;

- c) de opheffing van de SOT (ord. 10-9-7 sub d);
- d) de intrekking van de bevoegdheid tot bediening van Woord en sacramenten door de kleine synode indien het belang van de kerk dit vereist – ord. 3-27-1;
- e) de beroepbaarstelling van de predikant buiten vaste bediening door de kleine synode, tenzij het belang van de kerk zich daartegen verzet (ord. 3-27-2);
- In geval a) beoordeelt de kleine synode ‘...of, en zo ja onder welke voorwaarden’ de weg naar het colloquium kan worden geopend. Naar de letter van deze bepaling kan de kleine synode dus zelfs geheel negatief beslissen.
- In geval b) geeft het direct toepasselijke artikel geen rol voor de kleine synode –het gaat hier om een beslissing van het opzichtcollege- maar er is een consensus, dat wie is ontzet na opheffing van die ontzetting niet zo maar weer predikant is, daarvoor is de route van ord. 3-26-1a nodig. Daarmee zijn we weer bij de rol van de kleine synode, genoemd onder a).
- In geval c) wordt eveneens (het consent van) de kleine synode genoemd –via de verwijzing naar ord. 3-26-1a zelfs twee maal;

Voor deze eerste drie gevallen wordt geen criterium genoemd.

- In de gevallen d) en e) wordt wèl een criterium genoemd, waarover de kleine synode zich zal hebben te buigen: ‘het belang van de kerk’. Het ligt voor de hand om dit in de gevallen a), b) en c) ook te hanteren. Immers, de kleine synode/het moderamen- heeft een bevoegdheid om ergens mee in te stemmen of niet, en als de kleine synode/het moderamen als ambtelijke vergadering nu ergens voor verantwoordelijk is, dan toch ‘het belang van de kerk’ – althans, dat is in elk geval in perceptie van velen het geval.

In het kader van één van de procedures die recentelijk hebben gespeeld, en waarbij het over deze thematiek ging, heeft het moderamen het volgende gesteld:

“Er bestaan in samenleving en kerk sterke sentimenten rond ambtsdragers die hun ambt misbruiken, in het algemeen, en bij seksueel grensoverschrijdend gedrag in het bijzonder.

Deze sentimenten hebben de inhoud

- a) dat er zwaar gestraft moet worden;
- b) dat de daders in elk geval nooit meer in de positie mogen komen dat het nog eens zal gebeuren;
- c) dat het te vaak gebeurt dat daders de hand boven het hoofd wordt gehouden.

Hoewel deze sentimenten niet altijd een fraaie vorm aannemen kunnen zij niet zo maar worden weggewuifd.

Voor een deel zijn het terechte gevoelens, ingegeven door een goed gevoel voor rechtvaardigheid en gezond verstand.

En voor het overige, voor het deel dat deze sentimenten ten onrechte zijn, of te ver gaan, zal een bestuur, ook in de kerk, er rekening mee moeten houden op het gevaar af dat de samenleving of de kerk anders in een langdurige periode van commotie en onrust terecht komt, waardoor velen beschadigd raken, het vertrouwen verliezen, afhaken enz. In dat proces kunnen ook de bestuurders van de kerk, die de verantwoordelijkheid hadden over het al dan niet weer toelaten tot het ambt, beschadigd raken, alsmede het beeld van de kerk, intern, maar ook naar buiten, in de samenleving. Dit alles speelt al op het moment dat het bestuur van de kerk alleen nog maar het besluit neemt om betrokkene weer toe te laten.

Het zal alles nog in veel heviger mate spelen om het moment dat betrokkene zich –onverhoopt- toch weer zal misgaan.

Wellicht zal men zeggen, dat de kans daarop bij betrokkene niet groter is dan bij een ander, die nog nooit een misstap heeft begaan. Daar gaat het echter niet om. Het gaat erom, dat als het gebeurt de impact veel groter is, omdat men de kerk zal verwijten dat het voorkomen had kunnen worden.

Dat alles moet afgewogen tegen het belang van betrokkene. Deze is allereerst zelf verantwoordelijk voor de problematische situatie waarin hij terecht is gekomen. Hij zal moeten beargumenteren, dat de kerk hem toch weer toe moet laten.

Het moderamen sluit niet uit, dat die argumentatie dan gehonoreerd zal worden, vanwege eigen kernwaarden van de kerk zoals vergeving en de mogelijkheid van een nieuw begin.

Er moet echter wel een afweging zijn geweest, het is niet vanzelfsprekend.

...”

Op deze manier heeft het moderamen getracht toch iets meer achtergrond te geven bij het begrip ‘belang van de kerk’.

In enkele kernbegrippen:

- imago van de kerk: de kerk is niet een instelling die daders in bescherming neemt;
- voorkomen van onrust met de daarbij behorende beschadigende effecten in de kerk;
- potentiële consequenties voor bestuurlijk verantwoordelijken, zeker ook bij recidive.

In de gesprekken hierover is echter ook gesteld, dat het consent van de kleine synode op deze wijze veel te gewichtig wordt gemaakt. Nu het opzichtcollege al een toetsing uitvoert, en als ook de geschiktheid van betrokkene (positief) is beoordeeld, kan de kleine synode/het moderamen niet een zo zware toets aan leggen, dat eigenlijk gesteld moet worden, dat opheffing van de SOT nooit mogelijk zal zijn.

De kleine synode/het moderamen zou zich hierbij ook in een onmogelijke positie manoeuvreren: hoe zou zij ooit de vraag om een consent positief kunnen beantwoorden? Is het dan maar niet beter om nooit meer een SOT op te leggen, maar eenvoudigweg meteen over te gaan tot ontzetting uit het ambt?

3 DE TOETSING DOOR HET OPZICHTCOLLEGE: DE 'LID-9-VOORWAARDEN'.

Bij de opheffing van de SOT toetst het opzichtcollege aan de zaken, omschreven in ord. 10-9-9. Dit artikellid luidt:

9. Een middel van kerkelijke tucht voor onbepaalde tijd kan worden opgeheven indien **de desbetreffende feiten en omstandigheden daarvoor aanleiding vormen en nadat het bestaan van berouw bij de betrokkene** is gebleken. Hiertoe is bevoegd het kerkelijk lichaam dat in laatste aanleg tot toepassing van het middel van kerkelijke tucht heeft besloten, zulks ambts-halve of op verzoek van de betrokkene dan wel van de betrokken ambtelijke vergadering(en).

Dit artikellid kreeg zijn huidige redactie in het kader van de evaluatie kerkorde. In rapport AZ 11-06 werd hierover opgemerkt:

17. Ord. 10-9-9 (blz. 117)

Suggestie: criteria voor opheffing van de tuchtmaatregel

Voorgesteld wordt om de criteria c.q. toetsstenen voor opheffing van een tuchtmaatregel genoemd in ord. 10-9-9 te schrappen en te vervangen door een open norm.

Een middel van kerkelijke tucht wordt volgens ord. 10-9-9 op verzoek van de betrokkene of van de betrokken ambtelijke vergadering opgeheven "nadat berouw gebleken en verzoening met de gemeente tot stand gekomen is". In de praktijk knellen deze criteria.

Het onderzoek naar het berouw is op zich zelf al moeilijk genoeg, maar het criterium van verzoening met de gemeente is in veel gevallen onwerkbaar. Het gaat meestal om de gemeente waarin de betrokkene jaren geleden actief was en waarin hij reeds lang niet meer woont of is geweest. De ambtsdragers zijn dan inmiddels allen nieuw en kennen de zaak niet (meer). De slachtoffers zijn overleden of verhuisd of –omgekeerd – staan nog altijd niet open voor herstel van de verhoudingen. Aan te bevelen is:

- het criterium "nadat berouw (is) gebleken" te wijzigen in: "nadat het bestaan van berouw (is) gebleken"; met deze nuance wordt een zekere bestendigheid van het berouw aangeduid;
- het criterium "verzoening met de gemeente" niet meer als expliciete voorwaarde in ord. 10-9-9 op te nemen, maar het college ten aanzien

van dat specifieke element en de andere omstandigheden van het geval vrijheid te geven in de beoordeling en de beslissing.

Dit laatste neemt niet weg dat het element van "verzoening met de gemeente" in voorkomende gevallen zeker een rol kan spelen; dat element zal onder omstandigheden een toetssteen blijven, met name ook in tuchtzaken ten aanzien van gemeen- teleden.

Hiermee is duidelijk wat primair bedoeld wordt met ord. 10-9-9.

4 UITSPRAAK 19/10 VAN HET GENERALE COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAAREN EN GESCHILLEN.

In zijn uitspraak met nummer 19/10 (te vinden op www.protestantsekerk.nl) heeft het GCBG zich uitgelaten over de betekenis van de opzichttoetsing. Het GCBG zegt:

4.9 Naast de vraag in hoeverre het door S. aangevoerde karakter en de eigenschappen van bezwaarde in de procedure bij het generale college voor het opzicht bij het toepassen van de tuchtmaatregel al zijn getoetst, is van belang of het generale college voor het opzicht bij de beoordeling of een tuchtmaatregel moet worden toegepast, ook "het belang van de kerk" daarin betreft, zoals ordinantie 3-27-7 mede als toetsingskader voor het intrekken van de bevoegdheden aangeeft.

Het GCA gaat onder punt 5 van het advies uitgebreid in op wat in zijn visie in deze zaak onder het belang van de kerk moet worden verstaan.

Wanneer men de bepalingen over het opzicht in artikel XII van de kerkorde en ordinantie 10-6 tot en met 10-12 in onderling verband en samenhang beschouwt, met name gelet op ordinantie 10-6-1, waar staat dat het opzicht onder meer strekt tot bewaring van de orde in het leven en werken van de gemeente en kerk, moet worden geoordeeld dat het generale college voor het opzicht de vraag of een maatregel tot kerkelijke tucht moet worden toegepast, ook beantwoordt in het kader of zulks in het belang der kerk is.

Dit betekent dat het generale college voor het opzicht in de uitspraak van 4 september 2008 ten aanzien van bezwaarde, het belang der kerk bij de oordeelsvorming heeft betrokken. Vergelijking van doel en strekking van het opzicht, waarmee aldus door het generale college voor het opzicht "het belang der kerk" in de uitspraak van 4 september 2008 in de beoordeling is betrokken, met de door het GCA genoemde aspecten van het belang der kerk, leert dat de beoordeling van de bezwaren van bezwaarde door het generale college voor het opzicht in hetzelfde kader heeft plaatsgevonden als de toetsing van deze bezwaren aan ordinantie 3-27-7.

Dit leidt tot de conclusie dat evenmin sprake is van een “ander” aspect dat toepassing van ordinantie 3-27-7 zou kunnen rechtvaardigen.

Uit deze passage, met name het onderstreepte gedeelte, blijkt dat het GCBG van oordeel is, dat een opzichtcollege het criterium ‘belang van de kerk’ meeweegt bij het al dan niet opleggen van een tuchtmaatregel.

Daarbij moet natuurlijk bedacht worden, dat het GCBG een en ander heeft geformuleerd in de context van een concreet geval, maar dit oordeel van het GCBG lijkt een algemene strekking te hebben.

We moeten daarbij aannemen, dat dit ook geldt bij het opheffen van die tuchtmaatregel, omdat in dat geval immers de hele context van het opzicht meeweegt.

Dit oordeel van de eigen kerkelijke rechter is uiteraard zwaarwegend.

Na alles wat er gezegd is over de kleine synode, die als hoeder van het ‘belang van de kerk’ een consent moet geven, en over de mogelijke inhoud van dit criterium, moet nu gezegd worden, dat deze afweging in principe geschiedt door het opzichtcollege.

5 UITKOMST OVERLEG MET GENERAAL COLLEGE VOOR HET OPZICHT

Al het bovenstaande is besproken met (een delegatie van) het GCO.

Het GCO plaatst de volgende kanttekeningen:

Inderdaad weegt een CvO in principe ook het belang van de kerk, naast andere belangen, zoals die van het slachtoffer, de gemeente, en de dader. De formule ‘feiten en omstandigheden’ (ord. 10-9-9, zie hiervoor onder § 3) biedt daar alle ruimte voor. Daarbij moet echter bedacht worden, dat een CvO een afweging maakt. Waar de bestuurlijk verantwoordelijke organen van de kerk wellicht alleen of vooral op de betekenis van een beslissing voor het geheel van de kerk letten, moet het CvO naar alle belangen kijken.

Tevens moet bedacht worden, dat een CvO in een concreet geval mogelijk in het dossier geen aanwijzingen zal vinden omtrent het belang van de kerk. Dan kan het CvO dat belang niet meewegen.

In de visie van het GCO blijft er ten minste in dat geval ook ruimte voor een eigen beoordeling van het belang van de kerk door de kleine synode/het moderamen, indien althans de kleine synode/het moderamen wel aanwijzingen heeft met betrekking tot het belang van de kerk.

Het is daarom in elk geval van belang dat een CvO zich expliciet uitspreekt over de vraag of het mede ‘het belang van de kerk’ heeft overwogen.

CONCLUSIE

Uit deze notitie blijkt, dat het GCK bij het opstellen van ord. 10-9-7 sub d mede gedacht heeft aan een weging van ‘het belang van de kerk’.

Een poging om dit criterium invulling te geven, zodat het ook werkelijk afgewogen kan worden, is door het moderamen gedaan.

Het GCBG geeft aan dat het belang van de kerk in principe ook door de opzichtcolleges wordt meegewogen.

Het GCO ziet daarvoor inderdaad ruimte, maar geeft tevens aan, dat het kan voorkomen, dat deze toetsing in een concreet geval achterwege blijft, en dan heeft de kleine synode/het moderamen alsnog een taak.

In zijn algemeenheid is dit verhelderend voor al die gevallen, dat de kleine synode een beslissing moet geven (consent) terwijl er in de procedure ook reeds sprake is geweest van een opzichttoetsing. In het bijzondere geval van ord. 10-9-7d is er blijkens de tekst van dit artikel sprake van een bepaalde tijdsvolgorde: voordat het CvO aan opheffing van de SOT kan toekomen, dient het zich van de geschiktheid te vergewissen, en van het consent van de kleine synode. Dat betekent dat de kleine synode als eerste haar oordeel zal moeten geven. Vanwege de wenselijkheid dat één kerkelijk rechtsprekend college de zaak integraal kan behandelen -ook met het oog op een eventuele toetsing door de burgerlijke rechter- vatten wij dit aldus op, dat in dit geval het moderamen een advies zal geven over ‘het belang van de kerk’, welk advies vervolgens door het CvO afgewogen zal moeten worden tegen andere relevante aspecten van de zaak.

Bijlage 3

De relatie tussen de diverse processen, beschreven in ord. 10-9-7d

STAP 1: CvO beoordeelt op een door haar gekozen moment, op verzoek van de betrokkene of van een ambtelijke vergadering of schorsing kan worden opgeheven dan wel dat deze moet worden verlengd of dat overgegaan moet worden tot ontzetting.

STAP 2: CvO vergewist zich van oordeel BCGA en consent KS

STAP 3A: bij nee BCGA (en dus ook nee KS): CvO neemt besluit als onder stap 1: opheffing, verlenging of ontzetting

STAP 4A: CvO heft maatregel op: opstart procedure ord. 3-21 bij GCA

STAP 4B: CvO verlengt maatregel; schorsing loopt door, waarna alsnog 3A

STAP 4C: CvO ontzet betrokkene uit ambt.

STAP 3B: bij ja van BCGA en nee van KS: CvO neemt besluit als onder stap 1: etc

STAP 5A: CvO heft maatregel op: betrokkene is niet beroepbaar en kan eventueel later nieuw verzoek bij KS indienen

STAP 5B: CvO verlengt maatregel: schorsing loopt door, waarna alsnog 5A of 5C

STAP 5C: CvO ontzet betrokkene uit ambt.

STAP 3C: bij ja van BCGA en ja van KS: CvO neemt besluit als onder stap 1: etc

STAP 6A: CvO heft maatregel op: betrokkene is beroepbaar

STAP 6B: CvO verlengt maatregel: schorsing loopt door, waarna alsnog 6A of 6C

STAP 6C: CvO ontzet betrokkene uit ambt.

Bijlage 4

Protocol inzake de raadpleging van niet-openbare archieven van de Protestantse Kerk in Nederland

1 INLEIDING

In het Protestants Landelijk Dienstencentrum (PLD) is het archiefbeheer opgedragen aan de archivaris/bibliothecaris²⁵. Deze is hiermee verantwoordelijk voor het geheel van normen, plannen, procedures en activiteiten gericht op de archiefvorming, de archiefbewerking, het beheer van de archiefdepots, de daarin berustende archiefbescheiden en het beschikbaar stellen daarvan.²⁶

De archieven die bij het PLD berusten en die ouder zijn dan circa twintig jaar, worden na inventarisatie en materiële verzorging in bewaring gegeven bij Het Utrechts Archief. Het moderamen van de generale synode heeft op 5 september 2006 met deze overheidsinstelling een overeenkomst van inbewaringgeving en –neming gesloten, waarbij is bepaald dat de overgebrachte archieven eigendom blijven van de Protestantse Kerk in Nederland. Dit betekent dat de zeggenschap over het toelaten van onderzoekers tot de niet-openbare gedeelten van de archieven bij de kerk berust, die deze taak heeft gedelegeerd aan de archivaris/bibliothecaris van het PLD.

In de archieven, die beheerd worden door het PLD, worden de volgende categorieën onderscheiden:

1. Archieven van de bovenplaatselijke organisatie van de Protestantse Kerk in Nederland;
2. Gedeponeerde archieven van instellingen;
3. Gedeponeerde archieven van personen.

Regelmatig komen bij de archivaris/bibliothecaris verzoeken van (wetenschappelijk) onderzoekers binnen om kerkelijke archieven te mogen raadplegen. Doel van de raadpleging is meestal het vastleggen van gegevens in bijvoorbeeld een scriptie, een dissertatie of een artikel in een periodiek.

In veel van de onder het PLD berustende archieven bevindt zich privacygevoelige informatie. Beslissingen over het al dan niet toelaten van onderzoekers tot de archieven dienen daarom met grote zorgvuldigheid te worden genomen.

De algemene regel voor de openbaarheid van archieven is, dat ze na vijftig jaar zonder beperkingen toegankelijk zijn voor onderzoekers. De eigenaar (de kerk zelf of de bewaargever van een gedeponeerd archief) kan hier uitzonderingen op maken door bepaalde delen van die archieven hiervan uit te zonderen met een maximale termijn van honderd jaar. Ten aanzien van de gedeponeerde archieven hangt de openbaarheid/toegankelijkheid af van de afspraken die daarover met de bewaargever zijn gemaakt. In de overeenkomst met een bewaargever kan bepaald zijn, dat onderzoekers de archiefbescheiden slechts mogen raadplegen met toestemming van de bewaargever, die in dat geval voor korte of langere tijd eigenaar is gebleven.

In twijfelgevallen schakelt de archivaris/bibliothecaris de commissie in, die daarvoor door het moderamen van de generale synode is ingesteld (besluit moderamen d.d. 6 april 2010). Deze commissie is gemandateerd om te beoordelen of toestemming wordt verleend tot raadplegen van c.q. publiceren uit (onderdelen van) het archief. Aan de commissie nemen deel: de scriba, een deskundige op het gebied van archieven, en de archivaris/bibliothecaris.

2 PROTOCOL

- 1 In verband met de openbaarheid van de archieven van de Protestantse Kerk in Nederland wordt artikel 7 van het Kerkelijk Archiefbesluit, vastgesteld door de interkerkelijke Commissie tot registratie van Protestantse kerkelijke en semikerkelijke Archieven (CPA) in samenwerking met vertegenwoordigers van het Nederlandse overheidsarchiefwezen²⁷, gehanteerd. Hierin staat het volgende.
  - 1 Ten aanzien van de openbaarheid van de in een archiefbewaarplaats opgenomen kerkelijke en semikerkelijke archiefbescheiden, jonger dan vijftig jaar, wordt bepaald dat zij voor derden slechts toegankelijk zijn met schriftelijke machtiging van de eigenaar.

²⁵ De archivaris / bibliothecaris is verantwoording schuldig aan het hoofd van de afdeling Facilitaire Zaken van het Protestants Landelijk Dienstencentrum.

²⁶ *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen*, Stichting Archiefpublicaties 2003, begrip nr. 167.

²⁷ Met overheidsarchiefwezen worden bedoeld het Convent van Rijksarchivarissen en de Kring van Archivarissen bij Lagere Overheden. Het Kerkelijk Archiefbesluit is geactualiseerd overeenkomstig de Archiefwet van 1995.

- 2 De eigenaar kan in de overeenkomst van opname en bewaring een andere termijn van de openbaarheid voor het geheel of onderdelen daarvan vaststellen, of elke bepaling laten vervallen.
- 3 Deze beperkingen mogen geen betrekking hebben op archiefbescheiden, ouder dan honderd jaar.
- 2 Aanvragen tot raadpleging van niet-openbare archieven dienen schriftelijk en voorzien van een motivatie aan de archivaris/bibliothecaris te worden voorgelegd. De archivaris/bibliothecaris is bevoegd hierover zelfstandig een beslissing te nemen.
- 3 In verband met de openbaarheid van bij de Protestantse Kerk gedeponeerde archieven (zie hierboven I.2 en I.3) dient in de eerste plaats rekening te worden gehouden met de voorwaarden die zijn vastgelegd bij de inbewaringgeving (indien aanwezig). Vervolgens gelden de bepalingen als onder 7.
- 4 Aanvragen tot raadpleging waarover geen twijfel bestaat, worden zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee weken, schriftelijk afgehandeld door de archivaris /bibliothecaris.
- 5 In twijfelgevallen legt de archivaris/bibliothecaris de aanvraag tot raadpleging voor aan de commissie van het moderamen, die vervolgens een besluit neemt. De archivaris / bibliothecaris laat het besluit binnen twee weken schriftelijk weten aan de aanvrager.
- 6 Bij een positief besluit inzake de raadpleging van niet-openbare archieven dient de aanvrager een verklaring te ondertekenen, waarin hij of zij onder andere verklaart niet tot publicatie over te gaan zonder schriftelijke toestemming van de archivaris/bibliothecaris van het Protestants Landelijk Dienstencentrum (zie de bijlage).
- 7 Wanneer de onderzoeker zijn/haar manuscript aan de archivaris/bibliothecaris ter beoordeling voorlegt, gaat deze na of er gegronde redenen zijn de publicatie te weigeren. Hiervoor hanteert hij/zij de volgende toetsingscriteria (zie hierboven I.1)²⁸:
- of personen die in de archieven voorkomen en in de publicatie worden aangehaald in hun persoonlijke levenssfeer geschonden (kunnen) worden;
  - of betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel derden door de publicatie onevenredig bevoordeeld of benadeeld (kunnen) worden en
  - of het belang van de Protestantse Kerk in Nederland geschaad wordt of kan worden.
- 8 Bij het nemen van een besluit (zie 7.) inzake een aanvraag tot raadpleging van niet-openbare archieven van de Protestantse Kerk, en bij het nemen van een besluit inzake het publiceren uit niet-openbare archieven van de Protestantse Kerk dient de archivaris/bibliothecaris dan wel de commissie rekening te houden met de volgende overwegingen.
- De bescherming van de persoonlijke levenssfeer valt niet zonder meer weg door het overliden van de betreffende persoon of personen.²⁹
  - De functie van archiefbescheiden, die ouder zijn dan twintig jaar (en die dan zijn overgedragen aan Het Utrechts Archief), wordt beperkt tot instrument voor de recht- en bewijszoekende burger en tot cultuurhistorisch object van onderzoek. De historische context van de informatie maakt, dat openbaarheid slechts bij hoge uitzondering niet prevaleert boven geheimhouding.
- Er staan twee maatschappelijke belangen tegenover elkaar: enerzijds het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, anderzijds het belang van de samenleving of de kerk bij openbaarmaking van de resultaten van historisch onderzoek. Deze belangen dienen zorgvuldig tegen elkaar te worden afgewogen.³⁰
- 9 In twijfelgevallen over de publicatie van het manuscript legt de archivaris/bibliothecaris het manuscript voor aan de commissie, die vervolgens een beslissing neemt. De archivaris / bibliothecaris laat dit besluit schriftelijk weten aan de auteur.
- 10 Wanneer de commissie twijfelt over het manuscript kan zij - voorafgaand aan de te nemen beslissing - in een gesprek met de auteur informatie uitwisselen, teneinde een zo gefundeerd mogelijk besluit te kunnen nemen.
- 11 De commissie beslist binnen een maand na ontvangst over het verzoek tot publicatie van het manuscript.
- 12 De archivaris/bibliothecaris rapporteert eenmaal per jaar aan het moderamen van de generale synode over de aanvragen die in de commissie aan de orde zijn geweest.

Utrecht, woensdag 28 april 2010

Arjan Plaisier, scriba

Kees de Kruijter, archiefdeskundige

Fennie Duursema, archivaris/bibliothecaris

28 Zie voor vergelijkbare beperkingen bij de overheid: www.nationaalarchief.nl/archiefbeheer/archiefzorg/openbaarheid (geraadpleegd op 15 april 2010)

29 *Uitspraak van het Hof te 's-Hertogenbosch, 1991: het beschermde belang houdt ook in, dat van het intieme leven van de overleden geregistreerde niet meer bekend wordt dan deze zelf aan de ogen van anderen heeft willen prijsgeven.*

30 *Zie Archiefbeheer in de Praktijk, 2008, p. 3540-65: President rechtbank Arnhem 27 september 1999.*

Bijlage 5

Lijst van gebruikte afkortingen en begrippen

BCGA	de Beoordelingscommissie voor de geschiktheid voor het ambt, waar in dit protocollenboek het BCGA wordt aangewezen als handelende partij, treedt het moderamen van het BCGA op, tenzij anders vermeld.
BMCV	Breed moderamen van de classicale vergadering
CvO	college van opzicht (hetzij een RCO, hetzij het GCO)
deskundige	een deskundige als bedoeld in art. 15-3 GRKR
GCA	het Generaal college voor de ambtsontheffing
GCBG	het Generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen
GCK	het Generaal college voor de kerkorde
GCO	het Generaal college voor het opzicht
GCV	het Generaal college voor de visitatie
GRKR	generale regeling kerkelijke rechtspraak
IO	Programmatisch Institutionele Ondersteuning van de dienstenorganisatie
KS	kleine synode
MbP	het Mobiliteitsbureau Predikanten
moderamen	het moderamen van de generale synode
nota daderbeleid	de in november 2011 door de generale synode aanvaarde nota 'het ambt na een tuchtmaatregel'.
RACV	regionaal adviseur classicale vergaderingen
SMPR	het interkerkelijke samenwerkingsverband en meldpunt seksueel misbruik in pastorale relaties
SOT	schorsing voor onbepaalde tijd
RCO	(een) regionaal college voor het opzicht
TWP	Team Werkbegeleiding Predikanten

Protestantse
Kerk

Protestantse Kerk in Nederland
Joseph Haydnlaan 2a
Postbus 8504
3503 RM Utrecht